

◆ Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Laçın, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

- Şəhər günləri şəhərlərimizin azad edilməsi günləridir. Laçın şəhəri isə 26 avqust tarixində tamamilə azad edilmişdir.
- Laçının işğala məruz qalması böyük faciə idi, həm laçınlılar üçün, həm bütün Azərbaycan xalqı üçün.
- İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində dekabrın 1-də Laçın rayonu işğaldan azad edildi, ancaq Laçın şəhəri və iki kənd - Zabux və Sus kəndləri bizim nəzarətimizdə deyildi. Ona görə ki, keçmiş Laçın dəhlizi bu şəhərdən, bu kəndlərdən keçirdi. Biz qısa müddət ərzində yeni yol çəkərək həm Laçına, həm də Zabux və Sus kəndlərinə qayıtdıq.
- Hələ işğal dövründə dəfələrlə mən Azərbaycan dövlətinin mövqeyini ifadə edərək deyirdim ki, heç vaxt Azərbaycan xalqı işğalla barışmayacaq, nəyin bahasına olursa-olsun öz doğma torpaqlarına qayıdacaqdır və belə də oldu.
- Bu gün biz həm Şuşada, həm Laçında toy-bayram edirik, həm də sakinlər qayıdıb, həyat qayıdıb. Bu gün səhər uşaqlarla bir neçə tədbirdə iştirak edirdim. Onlardan soruşurdum, həm Zabuxda, həm Laçın şəhərində, siz Bakıdan, Sumqayıtdan, digər yerlərdən gəlmisiniz, darıxmırsınız? Xeyr dedilər. Biz öz doğma torpağımızda qürurla yaşayırıq. Hər bir laçınlı, hər bir keçmiş məcburi köçkün bu gün qürur hissi ilə yaşayır.
- Biz bütün dünyaya sübut etmişik ki, heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Bunu biz müharibə dövründə göstərmişik, 44 gün ərzində ancaq və ancaq irəli gedərək, düşməni məhv edərək, bayrağımızı qaldıraraq göstərmişik.
- Bu il aprelin 23-də Laçın rayonunda, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd-buraxılış məntəqəsi qoyulmuşdur. Bir daha iradə, cəsarət, öz gücünə əminlik nümayiş etdirərək biz bunu etdik.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Laçın şəhərində mənzərəli terrasda və Bayraq meydanının qarşısında keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram şənliklərində, Həkkəri çayının sahilində keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram tədbirində iştirak ediblər.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Laçının Zabux kəndində görülmüş işlərlə tanış olub və sakinlərlə görüşüblər.

2-6

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Dirçələnlərin, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

Zabux kəndində görülmüş işlərlə tanışlıq və sakinlərlə görüş

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva avqustun 26-da Laçın rayonunun Zabux kəndində görülmüş işlərlə tanış olub və burada kənd sakinləri ilə görüşüblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Rövsən Rzaev dövlət başçısına və birinci xanıma kənddə görüləcək işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, ümumi sahəsi 81 hektar olan Zabux kəndinə 245 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulur. İlk mərhələdə kəndə 223 ailə köçürüləcək. Eyni zamanda kənd sakinlərinin rahatlığı və məşğulluğu nəzərə alınaraq bir sıra infrastruktur binalarının da inşası həyata keçirilib. Kənddə 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi də inşa edilib. Zabuxda evlərin, sosial obyektlərin və küçələrin işıqlandırılmasında "yaşıl enerji"dən istifadə edilir. Dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, kənddə bütün işlər ən yüksək səviyyədə yerinə yetirilib.

Qeyd edək ki, artıq avqustun 25-də 20 ailə - 88 nəfər doğma yurdlarına - Zabux kəndinə qayıdıb.

Dövlət başçısı və birinci xanım kənd sakinləri ilə görüşüb söhbət etdilər.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam, çox gəlmisiniz, cənab Ali Baş Komandan. Xoş görüldü.

Sakinlər: Salam. Xoş gəlmisiniz, cənab Ali Baş Komandan. Xoş görüldü.

Sakin (Mehriban xanıma): Təbrik edirik.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun.

Sakinlər: Yaratdığımız bu cənnətə xoş gəlmisiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Qadın sakin (Mehriban xanıma): Sizi təbrik edirik. 100 yaşayın, Allah Sizə cansağlığı versin.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Çox sağ olun. Hər kəsə Allah cansağlığı versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sizi təbrik edirəm, Vətəninizə xoş gəlmisiniz.

Sakinlər: Sağ olun, Allah Sizi var eləsin. Bura Sizin yaratdığınız cənnətdir, biz gəlmişik.

Prezident İlham ƏLİYEV: 31 ildən sonra.

Sakin: Bəli, Allah köməyiniz olsun. 31 il 102 gündür ki, mən buraya gəlməmişəm. Bu gün buradayam.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hansı tarixdə Zabuxdan çıxırsınız?

Sakin: 1992-ci il mayın 16-da çıxmışam.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hələ Laçın şəhəri işğal olunmamışdı. Buranı işğal etdilər, ondan sonra.

Sakin: Bəli. Allah Sizə ömür versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu illər özində harada yaşayırdınız?

Sakin: Bu illər özində Sarıqayada yaşayırdım, sonra Sumqayıtda yataqxanada yaşayırdım. İndi də Quba yolunun üstündə fərdi evim var, orada yaşayırdım.

Prezident İlham ƏLİYEV: Artıq vətəndəsiniz. Bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməz. Zabux kəndi də tamamilə yeni görkəm alır.

Sakin: Çox sağ olun, Allah köməyiniz olsun. Cənnət yaratmışınız. Allah razı olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz dünən gəlmisiniz, birinci köçənlərdənsiniz. 31 ildən sonra artıq vətəndaşlarımız öz dedə-baba torpaqlarına qayıdırlar. Bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməz. Əminəm ki, siz də hər zaman inanırdınız ki, bu gün gələcək.

Sakin: Gəldi, Sizin sayınızda. Allah Sizə ömür versin. 44 günlük müharibədə kütləvi informasiya vasitələrində Sizin gördüyünüz iş böyük bir jurnalist ordusunun, böyük bir müxbir ordusunun işi idi. Hamını öz yerində oturdunuz. Bu gün bizim üçün həm də gözəl günlərdən biridir ki, Mehriban xanımin ad günüdür. Biz hamımız Mehriban xanıma uzun ömür, cansağlığı arzulayıyıq. Allah ömür versin. Əskik olmasın.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bu gün Laçın Şəhəri Günüdür. Çünki 26 avqust - keçən ilin bu günündə ordumuz Laçın şəhərinə daxil oldu.

Beləliklə, 26 Avqust bundan sonra Laçın Şəhəri Günü kimi qeyd olunacaq. Azad edilmiş bütün şəhərlərimizin şəhər günləri təsis edildi. Mənim fərmanımınla növbəti bayram tədbirləri oktyabrın 17-də Füzuli şəhərində olacaq.

Sakin: İnşallah. Zəfərlərimiz bol, bayrağımız uca olsun.

Yaşlı qadın: Xoş gəlmisiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sən də xoş gəlmisin.

Yaşlı qadın: Allah canımızı sağ eləsin. Sizdən birçə xahişim var. Mənim oğlum rəhmətə gedib, mənim olduğum otağı verərəm ölənlərimin yoldaşına, təşkil edəsiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Mehriban xanım nə lazımdırsa onu höll edə.

Qadın sakin: Oğlu rəhmətə gedib. İstəyir ki, onun oğlu, uşağı, ailəsi buna yaxın olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlsinlər buraya?

Sakin: Hə, gəlsinlər, buraya yaxın olsunlar.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlsinlər, əlbəttə.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Onlar indi haradadırlar?

Sakin: Xırdalanda.

Prezident İlham ƏLİYEV: Onlar, əlbəttə, gələcəklər. Yəni bütün zabuxlular gələcəklər. Eviniz necədir, rahatdır?

Sakinlər: Rahatdır. Hər şey yaxşıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: Nənin yaxın qohumları da gələcək, yaqın ki, bir müddətdən sonra. Xahişi odur ki, onların da yeri ona yaxın olsun. Onu təşkil edərsiniz.

Rövsən RZAYEV: Baş üstə.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bütün zabuxlular qayıdacaqlar. Yəni mən şübhə etmiyəm. Çünki biz bu inşa işlərinə start verəndə mən

dedim ki, keçmiş köçkünlər arasında sorğu keçirilsin. Mənə verilən məlumatla görə, bütün əksər köçkünlər, onların mütləq əksəriyyəti qayıtmağa qərar vermişdir. Ona görə zabuxlular da qayıdacaqlar. Çünki bəzi evlərdə hələ ki tamamlama işləri gedir.

Yaşlı qadın: Allah o gözəl atana rəhmət eləsin! Amin!

Prezident İlham ƏLİYEV: Allah bütün ölənlərimizə, şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Onların sayınızda, Ordumuzun sayınızda biz bu gün buradayıq. Siz bu divarı çökmisiniz?

Rövsən RZAYEV: Bəli, istinad divarları çəkilib.

Prezident İlham ƏLİYEV: İstinad divarı, amma çaya da giriş olmalıdır.

Rövsən RZAYEV: Çaya bu bulaqdan ayrıca giriş gedir, bu bulaq tərəfdən, onun arxasından.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yox, çaya yaxınlaşmaq üçün. Mən baxıram, siz divarı belə bütöv çökmisiniz, insanlar çaya yaxınlaşa bilmirlər, siz girişlər edin. Siz müxtəlif yerlərdə açın bu divarları ki, belə pilləkən düzəldin, yaxud da belə geniş olsun ki, insanlar çaya yaxınlaşa bilsinlər.

Rövsən RZAYEV: Baş üstə.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əlbəttə, siz elə yaxın zamanlarda açın ki, giriş olsun.

Məsim MƏMMƏDOV: Baş çay da bizim Həkəri kimi genişləndirilib, dorindən çıxarılıb ki, bir az geniş olsun.

şallah, Sizin sayınızda Zabux kəndini bütün BMT-dən belə tanıyırlar. Bütün dünyada artıq Zabux kəndi məşhur kənddir. Allah Sizə ömür versin. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Ermənilər gəlib burada qanunsuz yerləşmişdilər, özü də deyirdilər ki, buradan çıxırıq. Yəqin ki, o kadrları görmüsünüz.

Sakinlər: Hamısını görmüşük, izləmişik. Allah Sizə ömür versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bir eybəcər ad da vermişdilər. Gəlin, şəkil çəkdirik.

✦ ✦ ✦

Xatirə şəkilləri çəkdirilir.

✦ ✦ ✦

Sakinlər: Yaddaşlarda qalan xatirədir, gözəl xatirədir. Bütün evlərdə, hamıda olacaq, inşallah.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakinlər: Allah köməyiniz olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yəqin ki, yaxın bir neçə aya bütün zabuxlular gələcəklər.

Sakin: İnşallah, gələcəklər.

Sakinlər: Ad gününüz mübarək. Sizin sayınızda gözəl bayram yaşayırıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salamət qalın, bütün şəhər də hazır, yaqın ki, gedib görəcəksiniz, ora da gözəl şəhər olubdur.

Sakinlər: İnşallah, gedib görəcəyik. Bu gün çox böyük bir sevinc, qürur hissi keçiririk.

Prezident İlham ƏLİYEV: Laçın şəhərinə mən keçən ilin sentyabr ayında gələndə dağılmış vəziyyətdə idi.

Sakin: İndi şükür Allaha. Ulu Öndərimiz həmişə hər çıxışında belə cümlələr işlədirdi ki, vaxt olacaq,

zaman gələcək qaçqın və məcburi köçkünlər öz yurdlarına qayıdacaqlar. O gün məhz elə bu gündür ki, biz buradayıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, həmin gündür.

Sakin: Sevincdən kövrəlirik. Çox şükür, bunu da Siz davam etdirdiniz. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Buranı ermənilər zəbt etmişdilər, burada qanunsuz məskunlaşma aparmışdılar, xaricdən erməniləri gətirmişdilər və burada özləri üçün evlər tikmişdilər. Onların heç biri də qalmayıb. Mən dedim, buraya gələn zabuxlular Azərbaycan dövləti tərəfindən tikilən evlərdə qalmalıdır.

Sakin: Çox sağ olun, minnətdaram.

Prezident İlham ƏLİYEV: O evlər artıq tarixi qara səhifəsində qaldı. Laçın şəhəri də tamamilə dağılmış vəziyyətdə idi. İndi, yaqın ki, gedib görəcəksiniz, necə gözəl şəhər olub, dünya miqyasında.

Sakin: Düzüdü, müəyyən qüvvələr var idi, xarici qüvvələr, ancaq buna baxmayaraq, Siz bunların hamısının qabağını tək-tənha aldınız, layiqincə cavablandırdınız. Hamısını oturdunuz yerinə. Yəni bu, əsas bir tarixi gündür.

Sakin: 44 günlük müharibədə Qələbə tarixi gündür.

Prezident İlham ƏLİYEV: Düzüdü, ermənilər heç bir rayonu qaytarmaq fikrində deyildilər. Amma danışıqlarda deyirdilər ki, bəli, beş rayonu biz qaytarmağa hazırıq, amma Laçın və Kəlbəcər bizim nəzarətimizdə qalmalıdır. Çünki bunların strateji yerləşməsi təhlükəsizlik nöqtəyi-nəzərindən önəmlidir. Laçın, Kəlbəcər rayonlarının strateji əhəmiyyəti çox böyükdür.

Sakin: Sizin bir sözüünüz var idi, möhtərəm Prezident, deyirdiniz, elə bil buradan vəhşi qəbilə keçib.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli.

Sakin: Doğrudan da, biz rayona gələndə gördük ki, vəhşi qəbilə də yalan imiş onların yanında, elə bil daşları da yeyiblər.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, siz gördünüz, bütün evlər dar-madağın idi, hər yeri viran qoyub gediblər - Ağdamı, Füzulini, Cəbrayılı, Qubadlı. Siz indi o yolla - Qubadlıdan gəlmisiniz, görmüsünüz, bir dəne də salamat bina yoxdur, nə şəhərdə, nə kəndlərdə.

Sakinlər: Bəli, o yerlərdə heç nə yoxdur. Amma bütün dünyanın görmədiyini, etmədiyini Siz təkbaşına etdiniz, hamısı ilə döyüş-döyüş. Hamısı Zabux kimi belə düzələcək.

Prezident İlham ƏLİYEV: İndi də Ermənistanın bəzi xarici havadarları bunu görmək istəyirlər. Sanki bu işğal olmayıb, sanki bu vəhşilik, düşmənçilik olmayıb. Otuz il ağzına su alıb susanlar, yaxud da ki, erməni işğalına bəraət qazandıranlar indi gəlib bizə qarşı iddia qaldırırlar, irad tuturlar, ittiham edirlər. Biz qurub-yaradan xalqıq. Erməninin otuz il dağıtdığını biz iki il artıq qururuq, qurmuşuq, insanlar qayıdıblar. Biz öz torpağımızdaydıq. Bura da özəli Azərbaycan torpağı olub. İşğal dövründə hansı eybəcər ad verisən-ver, onun əhəmiyyəti yoxdur. O ad da onların başına döyüldü, elə onlarla da cəhənnomə getdi.

Sakin: Onları iti qovan kimi qovdunuz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Salamət qalın, xoşbəxt yaşayın.

Sakinlər: Sağ olun, Allah razı olsun.

Sakin: Bu, kəndimizin ağsaqqalıdır.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Dirçələn Laçın, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

Əvvəlki 2-ci sahə.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salamləykim.

Sakin: Əleyküməssalam. Sizi çox gördük. Allah Sizin yolunuzu hər zaman açıq etsin, başınız uca olsun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Həmişə dediyiniz kimi, nəyi nə vaxt, harada etməyi Siz bilirsiniz. Sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ ol. İndi Vətənə qayıtmısınız. Təbrik edirəm.

Sakin: Bəli, böyük gündür. Çox sağ olun, minnətdaram.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təbrik edirəm. Sağ ol.

Sakin: Bütün xalqımıza qismət olsun əmin-amanlıq, Sizin sayənizdə öz yerimizə-yurdumuza qayıtmışıq, çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Küçə boyunca evlər hazırdır?

Sakin: Bəli. İlk köçmə mərhələdə.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salamləykim.

Digər sakin: Xoş gəlmisiniz, cənab Prezident.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ ol, xoş gördük, salamləykim.

Sakin: Allah Sizə uzun ömür, cansağlığı versin, bu xoşbəxtliyi bizə qismət etdiyinizə görə sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Necə hiss edirsiniz özünüzdə doğma torpaqda?

Sakin: Çox əla, bəli, doğma torpaqda. Allah Sizə uzun ömür, cansağlığı versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Gəl şəkil çəkdirək. Dünən gəlmisiniz?

Sakin: Bəli, dünən gəlmişik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Harada yaşayırdınız bu vaxta qədər?

Sakin: Sumqayıt şəhərində.

Prezident İlham ƏLİYEV: Şəraitiniz necə idi?

Sakin: Orada yataqxanada yaşayırdıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bura necədir, yaxşıdır?

Sakin: Çox əladır. Allah Sizə ömür versin.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Salam, təbrik edirəm.

Sakin: Mehriban xanım, bu gün Sizin ad gününüzdür. Sizi də təbrik edirik. Allah Sizə uzun ömür, cansağlığı versin.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun.

Sakin: Bütün Azərbaycan qadınları adından təbrik edirik.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun, çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz harada yaşayırdınız?

Sakin: Aşeronda, cənab Prezident.

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz gəlmişik sizinlə görüşə.

Sakinlər: Salam. Xoş gəlmisiniz. Allah Sizə ömür versin, Allah Sizi saxlasın. Çox şadıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Sizinlə görüşməyi çox istəmişəm. Mən həmişə Sizinlə fəxr etmişəm, başımızın tacısınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, çox sağ olun.

Sakin: Bu gün 30 illik arzumuza axır ki son qoyduran Siziniz. Allah atanıza da rəhmət eləsin, həmişə başımızın üstündə ucalarda olasınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Hamımız xoşbəxt günlər yaşayırdıq.

Sakinlər: Biz Sizin sayənizdə çox xoşbəxtik. Allah Sizə ömür versin. Ömrünüz uzun olsun. Həmişə var olasınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, bura necədir?

Sakinlər: Çox yaxşı, əla.

Prezident İlham ƏLİYEV: Dünən gəlmisiniz, hələ ki yerləşirsiniz. Doğma torpaqda yaşamaq, əlbəttə, böyük xoşbəxtlikdir.

Sakin: Bəli. Mehriban xanımı da təbrik edirik, ad gününü münasibətlə.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun, çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Harada yaşayırdınız?

Sakin: Bakıda, Pırşağıda yataqxanada.

Prezident İlham ƏLİYEV: İndi artıq doğma torpağınızda və bu gözəl evdə, gözəl kənddə.

Sakin: Gül kimi yerimiz, bəli, bəli.

Prezident İlham ƏLİYEV: Laçın şəhəri də indi çox gözəl şəhərə çevrilib.

Sakin: Allah Sizə ömür versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Bu gecə öz ana torpağımızda, öz yerimizdə çox rahat olmuşuq.

Digər sakin: Nəvəmdir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sən necə göldün? Həvəslə gəlmisən buraya? Uşaqlar görəcəklər Zabux torpağının havasının ləzzətini.

Sakin: 37 il burada yaşamışam, indi 68 yaşım var, təqaüddəyəm. Allah Sizə ömür versin, Sizin sayənizdə hər şey yaxşıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, salamat qalın.

Sakin: Çox sağ olun.

Digər sakin: Cənab Prezident, şəkil çəkdirmək olar Sizinlə?

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəl çəkdirək. Salamləykim, xoş gördük.

Kişi sakin: Xoş gördük.

Prezident İlham ƏLİYEV: Xoş gəlmisiniz.

Sakin: Salam. Təbrik edirəm.

Sakin: Salam, xoş gəlmisiniz. Çox sağ olun. Allah Sizi qorusun. Bu sevinci bizə bəxş etdiyiniz üçün təşəkkür edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, xoşbəxt yaşayın.

Sakinlər: Sağ olun, çox sağ olun, Allah köməyiniz olsun. Minnətdarlıq, təşəkkür edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam.

Sakin: Xoş gəlmisiniz. Allah Sizə döymösün.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun. Siz də xoş gəlmisiniz.

Sakin: Uzun illər həsrətini son qoydunuz, bizə sevincə yaşadıңыз. Çox sağ olun, Allah-taala Sizə uzun ömür versin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, çox sağ olun. Siz də uzun ömür, xoşbəxtlik, doğma diyarınızda xoşbəxt həyat arzulayıram.

Sakinlər: Çox sağ olun, çox razıyıq. Allah uzun ömür versin Sizə.

Prezident İlham ƏLİYEV: Harada yaşayırdınız işğal dövründə?

Sakin: Sumqayıtda.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sumqayıtda, hansı şəraitdə? Dövlət tərəfindən verilmiş evdə, yoxsa?

Sakin: Yataqxanada yaşayırdıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yəni bütün işğal dövründə yataqxanada? Siz buradan çıxanda birbaşa oraya getmişdiniz?

Sakin: Xeyr, bir neçə yerdə olduq, axırda orada.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sumqayıtda.

Sakin: İndi çox şükür ki, öz Vətənimizdə, öz evimizdə, öz obamızda, şəkil çəkdirmək olar Sizinlə?

Prezident İlham ƏLİYEV: Çox şükür, lap razıyıq. Ailəliklə minnətdarlıq Sizə, çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Laçın rayonu da indi inkişaf edir, Laçın şəhəri də gözəl şəhərlərimizdən biridir. İndi, yaqın, gedib görəcəksiniz.

Sakin: Hər şey mükəmməldir, əla, dünən gördük. Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hə, gətiniz baxdınız?

Sakin: Çox yaxşı qarşıladılar. Çox hörmət edilər. Çox sağ olunsunlar, sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: İndi yerləşirsiniz burada.

Sakin: Sağ olun, Allah Sizə döymösün.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, cansağlığı arzulayıram. Salamləykim.

Sakin: Salam, cənab Prezident, xoş gəlmisiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz də xoş gəlmisiniz.

Sakin: Gəlişinizlə bizə şərafət verdiniz. Bizə bu gözəl günü yaşatdığınız üçün Allah sizləri var eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təbrik edirəm sizi.

Sakin: Çox sağ olun. Allah Sizi var eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Necədir?

Sakin: Şükür, min şükür, çox əla.

Prezident İlham ƏLİYEV: Doğma kənddə.

Sakin: Bəli.

Prezident İlham ƏLİYEV: 31 ildən sonra.

Sakin: Bizə həyatı yaşatdınız yemədən, çox sağ olun, var olasınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Al-laha şükür, kənd də gözəldir.

Sakin: Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Sizlərə də cansağlığı.

Prezident İlham ƏLİYEV: Allah rəhmət eləsin! Sizə cansağlığı, xoşbəxt yaşayın, qurun, yaradın.

Sakin: Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Sizlərə də cansağlığı.

Prezident İlham ƏLİYEV: Uşaqlar da ilk dəfə görürlər də, yəqin ki, Laçını, Zabux kəndini. Necədir? Cavanlar həvəslə gəliblər?

Sakin: Bəli, bəli. Çox razı qaldıq. Allah sizləri var eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Yəqin ki, şəhərdə yaşamısınız? Bakıda?

Sakin: Sumqayıtda.

Prezident İlham ƏLİYEV: Əminəm ki, burada görəcəksiniz ki, bax bu şərait nə qədər gözəldir. Əsas odur ki, insan öz doğma torpağında yaşayır, azad edilmiş torpaqda yaşayır və qürurla yaşayır.

Sakin: Biz də şəkil çəkdirək?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, gəlin şəkil çəkdirək.

Sakin: Xanımı da təbrik edirik.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Salam, mən də sizi təbrik edirəm, çox sağ olun.

◆ ◆ ◆
Şəkil çəkdirirlər.

◆ ◆ ◆
Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Xoş gördük, cənab Prezident, xoş gəlmisiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakinlər: Təbrik edirik, sağ olun.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam, təbrik edirəm.

Sakin: Salam, çox sağ olun.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam, bala.

Sakin: Sağ ol, denən "sağ ol baba". Sağ olun, Allah canınızı sağ eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Başımızın üstündən əskik olmayasınız.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam, təbrik edirəm.

Sakin: Təbrik edirik, çox sağ olun. Minnətdarlıq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlin şəkil çəkdirək.

Sakin: Baba ilə şəkil çəkdir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sənin yaxşı kurtkan var idi, çıxardın onu? Azərbaycan yazılmışdı.

Sakin: Sağ olun, Allah canınızı sağ eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Gəlin bəri, gəlin bəri.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam, xoş gördük. Xoş gəlmisiniz.

Sakin: Salam, xoş gəlmisiniz, xoş gördük.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salamləykim.

Sakin: Xoş gördük, xoş gördük. Həmişə Siz gələsiniz bizim kəndimizə.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salamləykim, salam, salam.

Sakin: Gəl buraya, gəl İlham babanın yanında dur.

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz artıq şəkil çəkdirmişik onunla.

Sakin: Gəl bura, burada dur.

Prezident İlham ƏLİYEV: Harada yaşayırdınız bu vaxta qədər?

Sakin: Şirvanda. Dədə-baba yurdumuzdur, gəlmişəm. Neçə aydır, 32 ildir buradan getmişdim, bu axşam heç yatmamışam. Allah köməyiniz olsun. Sizin sayənizdə hamısı olub.

Prezident İlham ƏLİYEV: Xoşbəxt günlər yaşayın.

Sakin: Bizdən çox siz əziyyət çəkmişiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bütün xalqımız sizin sevincinizə şərikdir.

Sakin: Cənab Prezident, xoş gəlmisiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Bu gün qürurlu, başuca-yıq ki, bəli, bu torpaqlar artıq bizdədir. Var olun, cənab Prezident!

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun.

Sakin: Mənim nəvəmin də sözü var.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hə, buyur.

Uşaq: Hörmətli cənab Prezident, Ali Baş Komandan, hörmətli Birinci vitse-prezident Mehriban xanım, sizləri doğma kəndimiz Zabuxda gördüyümüze görə çox şadıq. Cənab Prezident, biz şagirdlərə belə gözəl məktəb tikdirdiyiniz üçün Sizə təşəkkür edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ ol, çox sağ ol.

Sakin: Allah canınızı sağ eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təbrik edirəm sizi. Xoş gəlmisiniz vətənimizə.

Sakin: Belə gözəl yerdə belə gözəl kənd salmışınız.

Digər sakin: Cənab Prezident, laçınlılar da Sizi çox istəyirlər. Elə bir neçə il öncə Siz ad gününüzü Taxtakörpü qəsbəsinə laçınlılarla qeyd etmişiniz. Bu gün də Mehriban xanımın ad günüdür. Fürsətdən istifadə edib bütün kənd sakinləri adından ad gününü təbrik edirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, düz deyirsiniz. O vaxt demişdim ki, gün gələcək və siz doğma torpağınızda qayıdacaqsınız. Bax, o gün göldü.

Sakinlər: O gün elə bu gündür. Sağ olun. Allah canınızı sağ eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Təbrik edirəm, sağ olun.

Sakin: Mən də istəyirəm Sizinlə şəkil çəkdirək.

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlin şəkil çəkdirək.

Sakin: Biz hamımız Sizi çox istəyirik, Sizə inanırıq, Sizə güvənirik.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, salamat qalın. Sağ olun, cansağlığı, uzun ömür.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Yəni qonaq gələcəyəm.

Sakin: Allah canınızı sağ eləsin.

Prezident İlham ƏLİYEV: Sağ olun, cansağlığı.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Dirçələn Laçın, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Laçın Şəhəri Günü bayram şənliklərində iştirak ediblər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva avqustun 26-da Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Mədəniyyət Nazirliyinin və Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Laçın şəhərində mənzərəli terrasda və Bayraq meydanının qarşısında keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram şənliklərində iştirak ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, şəhərin mənzərəli terrasında Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı və teatrın nəzdində fəaliyyət göstərən "Oyuq" Studiyası müxtəlif tamaşalar nümayiş etdirib. Burada eyni zamanda xalq təbiiq sənəti üzrə ustad dərsləri təşkil olunub, şəkərbəkə, həsir sənəti, dulmuşçuluq, misgərlik, xalçaçılıq, tikmə, papaqçılıq və digər sənət növlərinin də daxil olduğu incəsənət sərgisi və "Laçın mənzərələri" adlı rəsm sərgisi açılıb. Laçının mənzərəli məkanlarını

dan birində qurulmuş "I love Laçın" bölməsində isə qonaqlar şəhərin füsunkar təbiətini seyr edə, bu gözəlliyi öz telefonlarının və fotoaparatlarının yaddaşına köçürə biləcəklər. İncəsənət düşərgəsində isə rəsm əsərlərinin çəkilməsi və ceyran məktəllərinin boyanması izləmək mümkün olacaq.

Bayraq meydanının qarşısında isə gün ərzində "Sarı Aşıq və Yax-

şı" dastan-tamaşası nümayiş olunub. Laçın çay önənələrinin təqdimatı məqsədilə "Çay dəstgahı", müxtəlif sənətkarlıq nümunələri, suvenirlər, zərgərlik, keramika və sair məmulatların satışı üçün "Laçın bazarı" qurulub, milli geyimdə olan aktyorların ifasında immersiv oyunlar, milli personajlardan hazırlanan maskotların gəzintisi təşkil edilib.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Laçın Şəhəri Günü bayram şənliklərində təşkil olunan sərgilərlə tanış olub, sənətkarlıq nümunələrinə baxıb, tamaşaları izləyib, tədbir iştirakçıları ilə söhbət ediblər.

Prezident İlham ƏLİYEV: Salam uşaqlar.

Uşaqlar: Salam, necəsiniz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Gəlin şəkil çəkdirək.

Rza DEQQƏTİ: Bunların şəkilləridir. Bunların 100 şəklini çəkmişəm.

Müəllim: Bunlar hamısı laçınlıdır. Hamısı köçüb gəlib yaşayırlar.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hamısı köçüb gəlib, çox gözəl.

Uşaqlar: Xatirə şəkli çəkdirildi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Məktəb 15 sentyabrda açılacaq. Biz dünən gördük, məktəb də gözəldir, 2 nömrəli məktəb, məktəb avtobusu var. Yəqin ki, gələcəkdə 1 nömrəli məktəb də inşa edilsin. Ona görə uşaqlar da sentyabrın 15-dən məktəbə getməyə hazır olsunlar. Siz Bakıda yaşamısınız, Sumqayıtda yaşamı-

nız, yəqin ki, elə deyilmi? Yəni böyük şəhərlərdə yaşamısınız. Amma indi gəlmisiniz nisbətən kiçik olan belə şəhərə. Özünüzü yaxşı hiss edirsiniz?

Uşaqlar: Kiçik olsa da, çox gözəldir. Çoxlu gözirik.

Uşaq: Allah Sizi qorusun ki, Siz bu cənnəti almısınız.

Ardı 5-ci səh.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Dirçələn Laçın, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Laçın Şəhəri Günü bayram şənliklərində iştirak ediblər

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Həkəri çayının sahilində keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram tədbirində iştirak ediblər

Əvvəlki 4-cü səh.

Prezident İlham ƏLİYEV: Doğrudan da, cənnətdir.

Müəllim: Bəli, uşaqların sevinci bəsdir.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Cənnətdir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Laçın şəhəri indi gündən-günə daha da gözəlləşir. Azad edilmiş və ərəzilərdə şəhərlər elə olacaq ki, heç paytaxt şəhərlərdən də fərqlənməyəcək.

Balaca oğlan: Cənab Prezidentimiz, izn verirsinizsə, Sizə Türk marşının, yəni "İstiqlal marşı"nın iki kupletini deyim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hə, de.

Uşaq Türkiyənin Dövlət Himnindən iki bəndi söylədi.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun.

Dövlət başçısı və birinci xanım "Laçın mənzərələri" adlı rəsm sərərgisi ilə tanış oldular.

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz Kəlbəcərdən gəlmişik. Orada da çox gözəl mənzərəli yerlər var.

Rəssam: Şərait yarınsın, orada da çəkərik, çox gözəldir.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: İnşallah.

Prezident İlham ƏLİYEV: Siz buraya biz təzə gələndə də gəlmişdiniz, ermənilərin qoyduqlarını görmüşdünüz nə gündəydi. Bir il, heç bir il keçməyib, oktyabrda başlamışdıq bərpə işlərinə, siz burada olmusunuz.

Rəssam: Bilirəm, üç dəfə olmuşam.

Digər rəssam: Bu, "Qasımuşağı" - Laçın önəvi xalçasıdır. "Çələbi" Qarabağın simvolu olduğu kimi, "Qasımuşağı" da Laçın önəvi xalçasıdır. O nəsil yaşayırdı, Zülfü əmi var idi, rəhmətə getdi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Kimsə var o nəsiləndə?

Sakin: Var, o nəsiləndə var, Qasımuşağı.

Rəssamlarla xatirə şəkl çəkdirildi.

Rəssam: Bizə çox xoşdur ki, Siz ad gününüzü Laçın bayram günü ilə bir yerdə qeyd edirsiniz.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Sağ olun. Mənim üçün də ən gözəl ad günlərimdən biridir ki, buradayam.

Sakin: Çox sağ olun, minnətdarız Sizə.

Mehriban xanım ƏLİYEVA: Çox sağ olun.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva avqustun 26-da Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Mədəniyyət Nazirliyinin və Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Laçın şəhərində Həkəri çayının sahilində keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram tədbirində iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, Həkəri çayının sahilində, Bulvar ərəzində Uşaq İncəsənət Festivalının yay düşərgəsində fənala çıxışı şagirdlərin rəsamslıq, dekorativ-təbiiqi sənət və digər istiqamətlər üzrə əsərlərinin təqdimatı olub. Burada həmçinin Laçın mətbəxinin nümunələr təqdim edilib, "Hünər meydanı"nda pəhləvanlar və kəndirbazların çıxışları olub, qiraətçilər laçın şairlərin şeirlərini səsləndiriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Əziz laçınlılar, əziz dostlar. İlk növbədə laçınlıları şəhər günü münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. İlk dəfədir ki, Laçında şəhər günü keçirilir, böyük tontəno ilə, böyük coşğu ilə keçirilir. Bildiyiniz kimi, azad edilmiş ərəzilərdə bir müddət bundan əvvəl mənim sərəncamımla şəhər günlərinin keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunmuş, şəhər günləri təsis edilmişdir. Şəhər günləri şəhərlərimizin azad edilməsi günləridir. Laçın şəhəri isə 26 avqust tarixində tamamilə azad edilmişdir.

İkinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində dekabrın 1-də Laçın rayonu işğaldan azad edildi, ancaq Laçın şəhəri və iki kənd - Zabux və Sus kəndləri bizim nəzarətimizdə deyildi. Ona görə ki, keçmiş Laçın dahlizi bu şəhərdən, bu kəndlərdən keçirdi. Biz qısa müddət ərzində yeni yol çəkərək həm Laçına, həm də Zabux və Sus kəndlərinə qayıtdıq və bu gün şəhər zabuxlularla mənim görüşüm olub. Onlar dünən axşam uzun fasilədən sonra - 31 ildən sonra öz doğma kəndlərinə qayıdıblar və artıq burada yaşayırlar. Laçınlılar isə mayın 28-dən etibarən artıq buradırlar. Mayın 28-də - Müstəqillik Günündə mənim birinci qrup laçınlıları onların evlərinin açarlarını təqdim etdim və beləliklə, Laçının dirçəliş dövrü başlamışdır. O vaxtdan bu günə qədər 1000-ə yaxın Laçın sakini şəhərdə məskunlaşmış və ilin sonuna qədər 900 ailə üçün evlər hazır olacaq. Yəni bu ilin sonuna qədər bir neçə min həm şəhər sakini, həm kənd sakini Laçında yaşayacaq. Bu, böyük xoşbəxtlikdir. Bu xoşbəxtliyi bizə

bəxş edən bizim müzəffər Silahlı Qüvvələrimizdir. Fürsətdən istifadə edərək bütün şəhidlərimizin əziz xatirəsini hörmətlə yad edir, onlara Allahdan rəhmət diləyirik. Onların qanı-canı bahasına, qəhrəman övladlarımızın şücaəti hesabına bu gün biz buradayıq, bu gün biz doğma torpağımızda bayram şənlikləri keçiririk. Bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməz.

Laçın işğala məruz qalmış böyük faciə idi, həm laçınlılar üçün, həm bütün Azərbaycan xalqı üçün. Hər bir kəndin, şəhərin işğala məruz qalması böyük faciə idi, amma Laçın işğalı strateji nöqtəyi-nəzarətdən böyük bir sınaq idi, böyük bir fəlakət idi. Çünki beləliklə Ermənistanla keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti arasında coğrafi əlaqə yaradılırdı və bizim sonrakı itkilərimizin başlanğıcı məhz Şuşa və Laçın itirilməsi idi. May ayı müstəqil Azərbaycanın tarixində bu iki faciəvi günlə əlaqəli idi. Yəni bizim müstəqil həyatımızda may ayı faciəli bir ay idi - çünki 8 mayda Şuşa, 18 mayda Laçın işğal edildi. İşğal bizi içəridən sarsıtdırdı və bu işğal digər torpaqlarımızın işğal altına düşməsinin başlanğıcı idi. Çünki birinci Şuşa, ondan sonra Laçın işğal olunmuşdur.

Bu gün biz həm Şuşada, həm Laçında toy-bayram edirik, həm də sakinlər qayıdıb, həyat qayıdıb. Bu gün şəhər uşaqlarla bir neçə tədbirdə iştirak edirik. Onlardan soruşurdum, həm Zabuxda, həm Laçın şəhərində, siz Bakıdan, Sumqayıtdan, digər yerlərdən gəlmisiniz, darıxmırsınız? Xeyr dedilər.

Biz öz doğma torpağımızda qürurla yaşayırıq. Hər bir laçınlı, hər bir keçmiş məcburi köçkün bu gün qürur hissi ilə yaşayır. Hər bir azərbaycanlı, Azərbaycanın hər bir yerində bütün Azərbaycan vətəndaşları, dünya azərbaycanlıları qürur hissi ilə yaşayırlar ki, biz tarixi Zəfər çalaraq bütün dünyaya Azərbaycan xalqının gücünü, iradəsini göstərdik və öz doğma torpağımıza qan tökükdən qayıtmışıq. Danışıqlar yolu ilə bunu etmək mümkün deyildi və müharibə yeganə çıxış yolu idi. Biz ədalətli müharibə aparmışıq, biz öz torpağımızda vuruşmuşuq, savaşımışıq. Bizim başqa ölkələrin torpağında gözümüz yoxdur, ancaq öz torpağımızı biz heç kimə verəndə deyilik. Bu məsələ ilə bağlı hələ işğal dövründə dəfələrlə mən Azərbaycan dövlətinin mövqeyini ifadə edərək deyirdim ki, heç vaxt Azərbaycan xalqı işğala barışmayacaq, nəyin bahasına olursa-olsun öz doğma torpaqlarına qayıdacaqdır və belə də oldu.

İndi isə biz Laçını qurub-yaradırdıq. Laçına keçən ilin sentyabr ayında gələndə şəhərin mənzərəsi çox acınacaqlı idi, şəhər demək olar ki, dağılmış vəziyyətdə idi. Köhnədən qalan, işğaldan əvvəlki dövrə aid olan bir neçə yönəmsiz bina mövcud idi. Bildiyiniz kimi, burada Ermənistan dövləti hərbi cinayət törədərək qanunsuz məskunlaşma aparırdı. Xüsusilə xarici ölkələrdən, Yaxın Şərqdən erməniləri buraya dəvət edib onları bizim, azərbaycanlıların evlərində yerləşdirmişdi. Bu, bir daha demək istəyirəm ki, hərbi cinayətdir. Əfsuslar olsun ki, beynəlxalq təşkilatlar,

Ermənistanın havadarları buna göz yumurdular. Bu, onlar üçün məqbul idi. Çünki Ermənistan dövləti kimi, Ermənistanın xaricdəki havadarları da hesab edirdilər ki, bu torpaqlar əbədi işğal altında qalmalıdır. Bizim iradəmiz, bizim gücümüz, bizim yumruğumuz onların da başına dəydi. Çünki bizim torpağımızda ikinci Ermənistan, ikinci erməni dövlətinin yaradılması təkə Ermənistan rəhbərliyinin məqsulu deyildi.

Bu gün isə biz bütün dünyaya sübut etmişik ki, heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz. Bunu biz müharibə dövründə göstərmişik, 44 gün ərzində ancaq və ancaq irəli gedərək, düşməni məhv edərək, bayrağımızı qaldıraraq göstərmişik. Müharibədən sonra keçən 3 ilə yaxın müddətdə də bunu sübut etməyə məcburuq. Çünki bizə qarşı aparılan kampaniya, çirkin təbliğat bizim iradəmizə təsir edə bilməz, bizi yolumuzdan döndərə bilməz. Haqq-ədalət bizim tərəfimizdədir, beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir, biz heç kimdən qorxmuruq və bunu göstərmişik, həm döyüş meydanında, həm siyasi müstəvidə. Ermənistanın havadarları bunu nə qədər tez anlasalar, o qədər də Ermənistan üçün yaxşı olacaq və bölgə üçün yaxşı olacaq. Çünki biz qurub-yaradan xalqıq. Laçın şəhərini cəmi 8 ay ərzində qurub-yaratmaq xalqımızın həm istedadını, həm iradəsini göstərir və eyni zamanda onu göstərir ki, bu torpaqların sahibləri bizik. Ermənistan 30 il ərzində torpaqlarımızı işğal altında saxlayıb.

Ardı 6-cı səh.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Laçına səfəri

Dirçələn Laçın, Qarabağ, Şərqi Zəngəzur

Biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Həkəri çayının sahilində keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram tədbirində iştirak ediblər

Əvvəli 5-ci səh.

Azad edilmiş ərazilərə hər gələn insan öz gözləri ilə erməni vəhşiliyinin təzahürünü görür. Əgər bu torpaq onlara məxsus idisə, nə üçün şəhərlər, kəndlər vيران qoyulub, nə üçün bütün tarixi abidələr dağıdılıb? Onlar da bilirdilər ki, gec-tez biz gələcəyik, biz də bilirdik ki, gec-tez biz gələcəyik. İşğal dövründə keçmiş köçkünlərlə çoxsaylı görüşlərdə mən deyirdim ki, gün gələcək biz öz bayrağımızı Laçında, Şuşada, o

vaxt işğal olunan digər şəhərlərdə qaldıracağıq.

Xatırlayıram, 50 yaşım tamam olanda mən laçınlıqla Qarabağda, Qarabağın Ağcabədi rayonunda, Taxtaköprü qəsəbəsində görüşmüşdüm və onlara demişdim ki, - yeni köçkün şəhərciyi açıldı, - dövlət sizi daha yaxşı şəraitlə təmin edir, ancaq torpaqlarımız azad olunandan sonra sizin üçün Laçında daha gözəl şərait yaradacağıq və belə də oldu. Əlli yaşımı Ağcabədiyə laçınlıqla qeyd etmişəm, 60 yaşımı Şuşada qeyd etmişəm,

Cıdır düzündə, bu gün də Laçın Şəhəri Günündə sizinlə birlikdə bu bayram tədbirlərində iştirak edirəm. Bu, böyük xoşbəxtlikdir, mənim üçün, sizin üçün, hər biriniz üçün. Biz xoşbəxt günlər yaşayırıq və əminəm ki, xalqımız bundan sonra sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşayacaq, öz doğma torpağında qurub-yaradacaqdır. Laçın rayonunun təmsalında biz dirçələn Azərbaycan reallıqlarını görürük, dirçələn torpaqları görürük.

Bir məsələyə də toxunmaq istədim. Bildiyiniz kimi, bu il aprelin 23-

də Laçın rayonunda, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd-buraxılış məntəqəsi qoyulmuşdur. Bir daha iradə, cəsarət, öz gücünə əminlik nümayiş etdirərək biz bunu etdik. Nə qədər bizə təzyiqlər oldu, nə qədər hədə-qorxular oldu. Bu gün də davam edir, bu gün də müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində Ermənistan və onun arxasında dayananlar bizə qarşı müxtəlif fitnələr ortaya atırlar. Heç bir şey bizi yolumuzdan döndərə bilməz. 23 aprel bizim ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası deməkdir. Sərhəd-buraxılış məntəqəsinin qurulması ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası deməkdir və bunu biz beynəlxalq hüquq çərçivəsində etdik, biz öz ərazimizi qoruyuruq, öz sərhədlərimizi qoruyuruq və qoruyacağıq.

Ona görə Laçın rayonu ilə bağlı bir çox önəmli tarixi hadisələr baş vermişdir. Bu gün Laçın şəhəri gərün necə də gözəldir, cəmi 8-9 ay ərzində, heç bir il keçməyib. Biz bərpə işlərinə keçən ilin oktyabr ayında başlamışdıq, artıq bu gün biz Laçında qonaqları qəbul edirik.

Azərbaycanın müxtəlif yerlərindən qonaqlar gəlib, xarici ölkələri təmsil edən diplomatlar gəliblər. Bu bir daha göstərir ki, xalqımız öz doğma torpağında qurub-yaradan xalqdır.

Əziz laçınlılar, mən sizi bir daha ürəkdən salamlayıram, şəhər günü münasibətilə təbrik etmək istəyirəm. Əminəm ki, siz öz dədə-baba torpağınızda rahat, xoşbəxt yaşayacaqsınız. Siz buna layiqsiniz. 30 il siz həm fiziki, həm də mənəvi əzab çəkmişiniz. Bu gün isə artıq dirçələn Laçın, dirçələn Qarabağ, dirçə-

lən Şərqi Zəngəzur bizim gücümüzü göstərir və onu göstərir ki, biz istədiyimizə hər zaman nail oluruq. Bir daha sizi təbrik edirəm. Yaşasın Laçın! Yaşasın Azərbaycan!

◆ ◆ ◆

Tədbir konsert proqramı ilə davam edib.

◆ ◆ ◆

Konsertdən sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbir iştirakçıları ilə söhbət ediblər.

Xəbər verildiyi kimi, bu günlər Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva Kəlbəcər və Laçın rayonlarına səfər ediblər - bir güllə belə atılmadan döyüşsüz, itkisiz azad edilən Laçın və Kəlbəcəri.

Uzun illər ev-əşiklərindən köçkün düşmüş kəlbəcərlilərin və laçınlıların yurd həsrətini, torpaq sevgisini onlarla birlikdə canlarında daşıyan Prezidentin və birinci xanımın zəfərdən sonra bu rayonlara etdikləri bütün səfərlərində hiss olunur ki, onlar da hər bir kəlbəcərlili və laçınlı qədr sevinir, orada görülən işlərin miqyası, sürətini görəndə qəlbələri ətrafdakı dağlar qədər böyüyür. Bu duyğular son səfər zamanı da hiss olundu.

Hər dəfə olduğu kimi, bu dəfə də Prezident və birinci xanım regionda görülən iri-miqyaslı işlərin sürətini gözəlri ilə gördülər. Öncə Kəlbəcərdəki "Soyuqbulaq" Kiçik Su-Elektrik Stansiyasının, "İstisu" Mineral Sudoldurma Zavodunun tikintisi və "İstisu" Müalicə-İstirahət Kompleksində görülən işlərlə tanış oldular. "AzərEnerji" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin "Çıraq-1" və "Çıraq-2" Kiçik Su-Elektrik stansiyalarının açılışında iştirak etmələri də səfər çərçivəsində baş tutdu. Qarabağa və Şərqi Zəngəzura hər səfərində bir kəndin, yaxud bir neçə yaşayış məntəqəsinin təməlini qoyan Prezident bu dəfə də Zər kəndinin təməlini qoydu.

Kəlbəcərdən sonra elə həmin gün Laçına gedən Prezident və Birinci vitse-prezident Laçın Beynəlxalq Hava Limanında tikinti işlərinin gedişi ilə tanış oldular. Laçın rayonunda "AzərEnerji"nin "Mişni" və "Alxaslı" Kiçik Su-Elektrik stansiyalarının açılışında iştirak edən Prezident daha sonra Laçın şəhərinə yaxın ərazidə inşa ediləcək mehmanxana kompleksinin təməlini qoydu. Dövlət başçısı Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolunun 38-ci kilometrliyindən 76-cı kilometrliyində olan hissəsində görülən işlərlə tanış olduqdan sonra Laçın rayonunun sənaye zonasında fəaliyyətə başlayacaq mebel fabrikinin açılışında iştirak etdi. Bu tədbirin iştirakçıları cənab İlham Əliyevdən və Mehriban xanım Əliyevdən razı qaldıqlarını, onlarla birlikdə olmalarından məmnunluq hissi keçirdiklərini dilə gətirdilər.

Prezidentin modul evlərin istehsalı müəssisəsinin və xırdaşayış heyvanların saxlanması məntəqəsinin fəaliyyəti ilə tanış olan Prezident və birinci xanım "Hoqazfilm" yaradıcılıq studiyasının çəkilmiş pavilyonunun açılışında da iştirak etdilər. Təhsilə çox böyük diqqət yetirən dövlət başçısı və təhsilin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri kimi önəmli işlər görən Mehriban xanım Əliyeva həmin gün 2 nömrəli tam orta məktəbin əsaslı təmirdən sonra açılışına da qatıldılar. "Hökəri Balıq Təsərrüfatı"nın açılışında iştirak da İlham Əliyevin regiona səfərinin əhəmiyyətindən xəbər verirdi. Prezidentin və Birinci vitse-prezidentin Zabux kəndinin sakinləri ilə görüşü isə bir ayrı sevinc, bir ayrı qürur idi.

Sevinc sevincə qarışdı

Prezident və birinci xanımın işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə növbəti səfəri də çoxsaylı tədbirlərlə yadda qaldı

Bu qüruru Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi instaqram səhifəsində Kəlbəcər və Laçından fotolar paylaşmaqla hər kəşə çatdırdı. Paylaşımında deyilir: "Kəlbəcər və Laçında! Allaha min şükür. 25.08.2023". Həmin qürurun davamı olaraq dövlətimizin başçısı və birinci xanım Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə Laçın şəhərində mənzərəli terrasda və Bayraq Meydanının qarşısında keçirilən Laçın Şəhəri Günü bayram şou-lərində iştirak etdilər.

Xatırladaq ki, "Laçın Şəhəri Günü" Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama uyğun olaraq ötən il avqustun 26-dan etibarən qeyd edilir. Bayramın bu tarixdə qeyd olunması Azərbaycan Ordusunun ötən ilin avqustunda Laçın şəhərində yerləşməsi ilə əlaqədardır. Həmin gün Prezident köçkün laçınlıların doğma yurdlarına dönməsi ilə bağlı xoş xəbəri özünün tviter səhifəsində paylaşmışdı: "Bu gün avqustun 26-da biz-azərbaycanlılar Laçın şəhərinə qayıtmışıq. Azərbaycan Ordusu Laçın şəhərinə yerləşdi. Zabux və Sus kəndləri nəzarətə götürüldü. Bütün laçınlıları və Azərbaycan xal-

qını bu münasibətlə təbrik edirəm. Yaşasın Laçın! Yaşasın Azərbaycan!" Həyatın əlamətdar günləri taleyüklü illərdir. Bu illər tələyin xoş anlarını, kədərli məqamlarını özində saxlayan bir "sandıq" kimi insan ömrünün naxışına çevrilir. Al-əlvan naxışlardan hörlülmüş həmin ömür illərin yükünü sahibi ilə birlikdə belədən-bələ, elədən-elə daşıyır. Və bir gün gəlir ki, o yük insanın ən gözəl dostuna çevrilir, ömrün uğurlarını tələyinə yazır. Bələ tale yazıları insanı yaşadan, böyük işlər görmək üçün güc verən, həyatın qorubəlikləri ilə qoşa addımla-mağa həvəsləndirən mistikadır.

Hər insanın taleyində bir hikmət var. Bələ bir hikmət bizim Mehriban xanım Əliyevanın da taleyinə yazılıb. Laçın Şəhəri Günü ilə xanım Mehriban Əliyevanın da özlü günü - doğum günü üst-üstə düşür. Nə xoş təsadüf! Bəlkə də alın yazısıdır. Bəlkə də Birinci vitse-prezidentin ömrünə Tanrının hədiyyə etdiyi-dir. Bəlkə də təkcə Mehriban xanım yox, qoşa qanad olan Əliyevlər ailəsinin tarix qarşısında xidmətlərinə verilən Tanrı mükafatıdır.

Prezident bir ölkənin təkcə rəsmi rəhbəri deyil, Prezident həm də xalq adlı böyük bir ailənin başçısıdır. O, xalqın se-

vinci ilə yaşayır, kədərini bölüşür. Xalqın xoş gününə baxıb fərəhlənir, dərdindən sarsılır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev möhür bu cür rəhbərdir. O, təkcə Ulu Öndər Heydər Əliyevin övladı deyil, həm də Azərbaycan xalqının oğludur. Xalqın oğlu olmaq ən böyük dəyərdir, ən qiymətli statusdur. İlham Əliyev bu statusu 2003-cü ildə alıb və 20 ildir yorulmadan çiyinlərində daşıyır. "Mən bütün Azərbaycan xalqının, hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidentiyəm" deyən İlham Əliyev bu sözləri ilə xalqın oğlu olduğunu dünyaya bəyan edir. Ona görə də təkcə Azərbaycanda deyil, dünyanın başqa yerində yaşayan azərbaycanlılar da onu sevir, ona etimad edir, güvənirlər.

Xalqın böyük rəhbəri və layiqli oğlu ənənəvi olaraq hər il doğum gününü keçmiş köçkün və şəhid ailələri ilə, işğaldan azad olunmuş rayonlarda keçirir. Artıq bu bir ənənəyə çevrilib. Birinci vitse-prezidentin də doğum gününü Laçında - Laçın Şəhəri Günündə qeyd etməsi bu ənənənin davamıdır. Ənənələr həm xalqın, millətin varlığına dəlalət edir, həm də xalqın övladlarını yaşadır.

Züleyxa ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Heydər Əliyev Fondu uşaqlar üçün növbəti şənlik təşkil edib

Avqustun 26-da Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə valideyn himayəsindən məhrum uşaqlar üçün növbəti şənlik təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, uşaqlara bəxş edilən sevincə dolu gün ərzində DJ-lər, animatorların iştirakı ilə müxtəlif proqramlar, əyləncələr təqdim olunub. Uşaqlar müxtəlif rəqslər ifa edib, öz məharətlərini göstəriblər.

Uşaq evlərinin sakinləri bu günün təəssüratını nahar süfrəsində bir-biri ilə maraqlı söh-

bətlər edərək paylaşdılar. Şənlik 1 saylı Uşaq Evinin 2 sakini - Əli Həmidov və Qənirə Zeynalova, 3 saylı Uşaq Evinin sakini Cihan İsmixanlı ad gün-lərinə təsadüf edib. Heydər Əliyev Fondunun təşkil etdiyi əyləncə bu gün həm ad gününü qeyd edən uşaqlar, həm də uşaq evlərinin digər sakinləri üçün yaddaqalan xatirəyə çevrilib.

Şənliklə bağlı təəssüratlarını AZƏRTAC-la bölüşən 1 nömrəli Uşaq Evinin məskunlaşan Aysu Namazova bildirib ki, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə çox gözəl şənlik təşkil olunub. O, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən uşaqlara göstərilən mü-təmadi qayğıya görə təşəkkürünü ifadə edib.

Sonda gözəl gündən xatirə olaraq hər bir uşağa fon-

dun hədiyyələri təqdim olunub.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun gördüyü işlər sırasında valideyn himayəsindən məhrum, eləcə də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların diqqətə saxlanılması xüsusi yer tutur. Fond mü-təmadi olaraq bələ tədbirlər təşkil etməklə bu kateqoriyadan olan uşaqların hərtərəfli qayğı ilə əhatə edilməsinin vacibliyinə cəmiyyətin diqqətini bir daha yönəldir.

Laçın Şəhəri Günü tədbirləri çərçivəsində "Arşın mal alan" operettası təqdim olunub

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi, Mədəniyyət Nazirliyinin və Prezidentin Laçın rayonunda xüsusi nümayəndəliyinin təşkilatçılığı ilə Laçında keçirilən şəhər günü tədbirləri davam edir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Laçın Şəhəri Günü tədbirləri çərçiv-

vəsində avqustun 26-da Həkəri çayının sahilində, bulvar ərazisindəki əsas səhnədə Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrının təqdimatında dahi bəstəkar Ü.Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettası nümayiş etdirilib.

Aktor heyətinin məharətli çıxışı səhnə əsərini daha baxımlı edib və tamaşa maraqla qarşılanıb.

Laçında atəşfəşanlıq

Avqustun 26-da ilk dəfə keçirilən Laçın Şəhəri Günü'nün yaddaqalan məqamlarından biri də axşam saatlarındakı atəşfəşanlıq olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, möhtəşəm atəşfəşanlıq şəhərin hər bir tərəfindən izləmək mümkün olub. Atəşfəşanlıq böyük maraqla qarşılanıb.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 287

QƏRAR

Bakı şəhəri, 26 avqust 2023-cü il

"Binalar üçün minimum enerji effektivliyi Normaları"nın təsdiq edilməsi haqqında

"Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 359-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 20 avqust tarixli 1433 nömrəli Fərmanının 1.1.12-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. "Binalar üçün minimum enerji effektivliyi Normaları" təsdiq edilsin (əlavə olunur).
2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə razılaşdırmaqla on səkkiz ay müddətində binalarda enerji effektivliyini təmin etmək məqsədilə qüvvədə olan tikinti norma və qaydalarının təkmilləşdirilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi ilə razılaşdırmaqla bu Qərarın 2-ci hissəsi ilə təkmilləşdirilmiş tikinti norma və qaydaları əsasında "Binalarda enerji sərfəsinin hesablanması metodologiyası"nı altı ay müddətində hazırlayıb təsdiq etsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 26 avqust tarixli 287 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Binalar üçün minimum enerji effektivliyi NORMALARI

1. Ümumi müddəalar

1.1. "Binalar üçün minimum enerji effektivliyi Normaları" (bundan sonra - Normalar) "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 9 iyul tarixli 359-VIQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 20 avqust tarixli 1433 nömrəli Fərmanının 1.1.12-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə hazırlanmışdır və enerji effektivliyi sinifləri üzrə binaların minimum enerji effektivliyi normalarını müəyyən edir.

1.2. Bu Normalarda istifadə olunmuş əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.2.1. **binanın enerji effektivliyi sinfi** - istismarda olan və ya layihələndirilən binanın enerji effektivliyini xarakterizə edən binanın enerji istehlakının qənaətlilik səviyyəsi;

1.2.2. **binanın enerji sərfi** - binanın istilik və soyutma itkilərinin kompensasiyası, isti su, işıqlandırma, havalandırma üçün tələb olunan enerjinin miqdarı;

1.2.3. **binalarda enerji sərfinin hesablanması metodologiyası** - tikinti norma və qaydalarına əsaslanan və binaların enerji sərfiyatına (istilik təchizatı, soyuqluq təchizatı, isti su, işıqlandırma, havalandırma) təsir edən bütün parametrlər nəzərə alınmaqla binada sərf edilən enerjinin hesablanması metodologiyası;

1.2.4. **binalar üçün enerjinin normalaşdırılan xüsusi sərfi** - binanın istilik təchizatı, soyuqluq təchizatı, isti su, işıqlandırma və havalandırma üçün sərf edilən enerjinin normalaşdırılmış sərfi;

1.2.5. **bərpa olunan enerji mənbələri hesabına istehsal edilən enerji** - ətraf mühitdə daim mövcud olan, yaxud müəmmədi yaranan enerji mənbələri (hidroenerji, külək enerjisi, günəş enerjisi, geotermal enerji, biokütlə enerjisi, dəniz və okeanlarda dalğa enerjisi, qabarma və çökilmə enerjisi, su axınlarının enerjisi və s.) hesabına istehsal edilən enerji;

1.2.6. **ilk enerji resursları** - heç bir çevrilmə və ya transformasiya prosesinə məruz qalmayan enerji resursları.

1.3. Bu Normalarda istifadə olunan digər anlayışlar Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində, "Enerji resurslarından səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda və digər normativ hüquqi aktlarda nəzərdə tutulmuş mənaları ifadə edir.

2. Binanın enerji effektivliyi sinifləri üzrə minimum enerji effektivliyi normaları

2.1. Azərbaycan Respublikasında binalar üçün aşağıdakı enerji effektivliyi sinifləri və siniflər üzrə minimum enerji effektivliyi normaları tətbiq olunur:

Sınıfın işarəsi	Enerji effektivliyi sinfinin adı	Bina üçün enerjinin faktiki (hesablanmış) sərfinin bina üçün enerjinin normalaşdırılan xüsusi sərfindən kənarlaşma göstəricisi (faizlə)
A	Çox yüksək	- 51-dən az
B	Yüksək	- 10-dan - 50-dək
S	Normal	- 9-dan + 5-dək
D	Aşağı	+ 6-dan +75-dək
E	Çox aşağı	+75-dən çox

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 288

QƏRAR

Bakı şəhəri, 26 avqust 2023-cü il

"Bakı şəhər Baş Səhiyyə İdarəsinin tabeliyində yaradılmış xüsusi ambulator tibb məntəqələrində yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 iyul tarixli 262 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi haqqında

"Yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyası ilə mübarizə tədbirlərində iştirak edən tibb işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 18 mart tarixli 1947 nömrəli Sərəncamının 2.1-ci bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

"Bakı şəhər Baş Səhiyyə İdarəsinin tabeliyində yaradılmış xüsusi ambulator tibb

məntəqələrində yeni növ koronavirus (COVID-19) infeksiyasına yoluxmuş xəstələrə ambulator-poliklinik yardım göstərən tibb işçilərinin əməkhaqlarına müddətli əlavənin müəyyən edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 23 iyul tarixli 262 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 992, № 11, maddə 1404; 2021, № 1, maddə 102, № 4, maddə 412, № 2, maddə

883, № 8, maddə 963, № 10, maddə 1168, № 12, maddə 1540; 2022, № 3, maddə 260, № 4, maddə 418, № 6, maddə 667, № 8, maddə 963, № 9, maddə 1094, № 12, maddə 1537; 2023, № 1, maddə 142, № 3, maddələr 434, 441, № 5, maddə 728) 2-ci hissəsində "iyulun 1-dək" sözləri "oktyabrın 2-dək" sözləri ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Türkiyənin milli müdafiə naziri Bakıya rəsmi səfərə gəlib

Avqustun 26-da Azərbaycan Respublikasının müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti Türkiyə Respublikasının milli müdafiə naziri Yaşar Gülerin

başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda qarşılayıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, rəsmi səfər

çərçivəsində ölkəmiz arasında hərbi əməkdaşlığın müxtəlif aspektləri, regional təhlükəsizlik və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərin müzakirə edilməsi nəzərdə tutulub.

Azərbaycan XİN başçısının müavini Avstriyada səfərdə olub

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər nazirinin müavini Fərid Rzaev Avstriya Respublikası səfəri baş tutub. Xarici İşlər Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, səfər zamanı F.Rzaev Avstriya Respublikasının Avropa və Beynəlxalq Məsələlər üzrə Federal Nazirliyinin baş katibi Peter Launskiy-Tiffenthal, Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin (AEB) baş direktoru Rafael Qrossi, BMT-nin Kosmik Fəza Məsələləri İdarəsinin (UNOOSA) direktoru vəzifələrini icra edən Niklas Hedman ilə ikitərəfli görüşlər keçirib, BMT-nin Vyana bölməsində "Azərbaycanın kosmik fəzədə yeri: 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi, Bakı Azərbaycan" başlığı altında keçirilən sərginin açılış mərasimində iştirak edib.

Avstriya Respublikasının Avropa və Beynəlxalq Məsələlər üzrə Federal Nazirliyinin baş katibi Peter Launskiy-Tiffenthal ilə keçirilmiş görüşdə Azərbaycan ilə Avstriya arasında ikitərəfli münasibətlər, siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə, o cümlədən beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib.

Qarşı tərəf postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, Azərbaycanın regionda

sülh və təhlükəsizliyin bərqərar edilməsi istiqamətində davamlı fəaliyyəti, habelə Ermənistan tərəfindən törədilən təxribatlar barədə məlumatlandırılıb.

Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin baş direktoru Rafael Qrossi ilə baş tutmuş görüş zamanı Azərbaycan ilə AEB arasında inkişaf edən əməkdaşlıq münasibətləri, nüvə texnologiyalarının sülh məqsədləri üçün istifadəsi, AEB-nin texniki əməkdaşlıq proqramı çərçivəsində Azərbaycanı həyata keçirilən layihələr, o cümlədən kond təsərrüfatı sahəsində nüvə texnologiyalarının tətbiqi ilə əldə olunan uğurlu təcrübələr barədə geniş müzakirələr aparılıb.

BMT-nin Kosmik Fəza Məsələləri İdarəsinin direktoru vəzifəsini icra edən Niklas Hedman ilə keçirilmiş görüşdə UNOOSA ilə Azərbaycan arasında mövcud olan uğurlu əməkdaşlıq münasibətlərinə diqqət çəkilib. Son dövrlər Azərbaycanın kosmik sənayə sahəsində sürətlə inkişaf edən ölkələrdən birinə çevrildiyi və mühüm uğurları imza atdığı vurğulanıb. Kosmik sənayə sahəsində dünyada ən böyük tədbir olan Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin Azərbaycanı ziyarət etməsinin bunun bariz nümunəsi olduğu bildirilib.

Səfər çərçivəsində F.Rzaev BMT-nin Vyana bölməsində "Azərbaycanın kosmik fəzədə rolu: 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi, Bakı Azərbaycan" başlığı altında keçirilən sərginin açılış mərasimində iştirak edib.

Tədbirdə çıxış edən nazir müavini Azərbaycanın kosmik sənayə fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib.

F.Rzaev 2023-cü ilin Azərbaycan "Heydər Əliyev İli" elan olunduğunu vurğulayaraq, məhz bu il 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin Bakıda keçirilməsinin Ümummilli Liderin anadan olmasının 100 illiyinə təsadüf etməsinin ölkəmiz üçün əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb. Həmçinin qeyd olunub ki, məhz 50 il əvvəl, 1973-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev Azərbaycanın rəhbərliyi zamanı ölkəmiz 24-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinə evsahibliyi edib.

Bakıda klassik avtomobillərin növbəti sərgisi keçirilib

Azərbaycan Avtomobil Federasiyası (AAF) və "Zhara Events"nin təşkilatçılığı ilə Bakıda klassik avtomobillərin sərgisi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sərgidə avqustun 27-də keçiriləcək yürüş üçün qeydiyyatdan keçmiş klassik avtomobillər, eləcə də Heydər Əliyev Mərkəzində nümayiş etdirilən avtomobil sərgisinin eksponatları sırasında olan bəzi naqliyyat vasitələri yer alıb. Ümumilikdə sərgidə 140-dan çox avtomobil nümayiş olunub.

Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında təşkil olunan sərgidə unikallığı ilə seçilən avtomobil də yer alıb. Məlum olduğu kimi, dünya təcrübəsində nadir hallarda avtomobillərə fərqli dekorativ kompozisiyalar quraşdırılaraq müxtəlif incəsənət nümunələri yaradılır. Azərbaycanda ilk dəfə avtomobil üzərində nöbat elementlərdən ibarət dekorativ kompozisiya məhz

"QAZ-M21 Volqa" avtomobili üzərində yaradılıb. Bu, avtomobil üzərində quraşdırılan unikal dekorativ-təbii sənət kompozisiyalarından biri hesab olunur.

Sərgidə 1983-cü ilədək istehsal olunmuş retro naqliyyat vasitələri nümayiş etdirilib. Ən qədim avtomobil isə 1931-ci il istehsalı olan "Ford Model A" markalı maşın olub.

Sərgidə iştirak edən "Mercedes-Benz C-Class 170" avtomobilinin sürücüsü Azər Əliyev AZƏRTAC-a açıqlamasında bildirib ki, bu avtomobil dünyada öz seriyasının birinci versiyasıdır. "2022-ci ildə Almaniya keçirilən avtomobil sərgisində alışıam. Həftədə bir dəfə - yalnız bazar günləri istifadə edirəm. Bu avtomobilərdə Azərbaycan bir dənədir", - deyərək əlavə edib.

"Harley-Davidson" markalı motosikletin sahibi Vladislav Vologin naqliyyat vasitəsinin 1938-ci ilə məxsus olduğunu söyləyərək bildirib: "Bu, mənə babamdan qalıb. Hazırda çox az adam bundan istifadə edir".

Sərgiyə 1926-cı il istehsalı "Moskvich" ilə qatılan Araz Kərimov isə naqliyyat vasitəsinə beş il əvvəl Polşadan gətirdiyini vurğulayıb. O deyib: "Avtomobilin təxminən 1500 dollara alışıam. Bu cür kəhnə avtomobillərə uşaqlıqdan həvəsım var".

Qeyd edək ki, klassik avtomobillər avqustun 27-də Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısından start götürərək "Sea Breeze" İstirahət Mərkəzinədək yürüş edəcəklər.

Əlli kilometrədən çox məsafəni qət edərək "Sea Breeze" İstirahət Mərkəzinə gətiriləcək klassik avtomobillərin orada da sərgisi təşkil olunacaq. Tamaşaçılara həmçinin tanınmış ifaçıların iştirakı ilə konsert proqramı təqdim ediləcək.

Əyləncə proqramına müsabiqələrin keçirilməsi, müxtəlif nominasiyalarda hədiyyələrin təqdimatı da daxildir.

Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsinin yaradılması ölkəmizin legitim hüququ və onun gücünün təcəssümüdür

26 avqust tarixi Laçın Şəhəri Günüdür və bu təqvim ölkəmiz üçün olduqca əlamətdardır. Şanlı Azərbaycan Ordusu məhz bu tarixdə 30 ilə yaxın müddət ərzində işğal altında qalmış Laçın şəhərinə, Zabux və Sus kəndlərinə daxil olaraq, onları tam nəzarətə götürdü. Böyük qayıdış planı çərçivəsində artıq Laçına ilk köç başlayıb. Uzun illər dədə-baba yurd-yuvasından, evlərindən məcburi köçkün düşmüş həmvətənlərimiz öz doğma yurdlarına geri qayırdılar. Məhz bu gün şahidlik etdiyimiz tarixi anlar dövlət başçısının iradəsi və rəşadətli ordumuzun əzmi sayəsində mümkün oldu.

Məğlubiyyətlə barışmaq istəməyən Ermənistan havadarlarından güc alaraq siyasi manipulyasiyalar edir. İlk növbədə bunu dəqiqləşdirmək lazımdır ki, bu gün əsaslı olaraq humanitar böhranın olmasını qeyd edən bəzi dairələr nəyə görə BMT-nin Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünü pisləyən 4 qətnaməsi olmasına baxmayaraq, Ermənistanın işğala son qoymasını tələb etməmişlər. 30 il ərzində torpaqlarımızı təcavüz altında saxlayan Ermənistanın tərəddüdü cinayətlərə görə bir dəfə də olsun münasibət bildirməyiblər. Ermənistanın hər addımında haqsız mövqeyini dəstəkləyən "himayədarları"nın bugünkü bəyanatları kimə lazımdır?!

sərhəd-buraxılış məntəqəsi terrorçuların silahlanmasını qarşısını almaqla bərabər, ölkəmizə məxsus olan sərvətlərin talanaq aparılmasına imkan vermir. Sərhəd rejimi qısa müddət ərzində öz uğurlu nəticəsini verəcəkdir. Uzun illər həmvətənlərimizə qarşı kütləvi soyqırımı cinayəti törətmiş Vaqif Xaçaturlu məhz Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsində saxlanılmışdır. Bu gün Ermənistanın sərhəd-buraxılış məntəqəsi ilə bağlı narahatlığının yeganə səbəbi də məhz terrorçuların himayə etməsidir.

Azərbaycan dövlətinin humanistliyi hər kəse məlumdur. Məhz Ermənistan kapitulyasiya aktına qol çəkəndən sonra ölkəmizin hərbi əməliyyatları dayandırması, ermənişilliyi Azərbaycan vətəndaşlarının təhlükəsizliyini təmin etməsi üçün sərbəst qoyulmuşdur.

Bu gün Azərbaycan humanitar yüklərin daşınmasına etiraz etmir. Bunun üçün hətta təklif edib ki, yüklər Ağdam-Xankəndi yolu ilə daşın. Əgər məqsəd yüklərin daşınmasıdır, bununla bağlı alternativ var, yox, əgər Ermənistan hansısa havadarına güvənib qeyd edirsə ki, məhz yükləri Laçın sərhəd-buraxılış məntəqəsindən keçirməlidir, onda bu, mümkün olmayacaqdır.

Azərbaycan zəfər qazanmış dövlətdir, heç kəs bizimlə şərtlə və ya hədə ilə danışa bilməz. Təəssüf ki, Ermənistan hələ də məkrli siyasətindən əl çəkmir. Hər kəse məlumdur ki, Xankəndidə yaşayan ermənilər onlar üçün heç bir əhəmiyyəti yoxdur. Məqsədləri onlara yardım etmək deyil, hətta onların taleyi belə Ermənistan üçün maraqlı deyil. Belə olmasaydı, Xankəndidə yaşayanların adlarından istifadə edərək tərxiyə tərtib, özünü isə informasiya blokadasında saxlamazdılar.

*Adil ƏLİYEV,
Milli Məclis Sədri*

Azərbaycan ilə Moldova dost və tərəfdaş ölkələrdir

Moldova özünəməxsus tarixə və mədəniyyətə malikdir. Onun iqtisadiyyatı həm aqrar, həm də sənayeyönümlüdür. Son illər ölkə iqtisadiyyatının artımını nəzərdə tutan bir sıra mühüm addımlar atılmışdır. 2023-cü ildə Moldova iqtisadiyyatının 3,5 faiz artacağını planlaşdırılır. Bu göstəricinin 2025-ci ildə 4 faiz, 2026-cı ildə isə 4,5 faiz təşkil edəcəyi nəzərdə tutulur. Bu proqnoz əsasən kənd təsərrüfatı bölməsinə bəslənən ümidlərə əsaslanır.

Ölkənin iqtisadi inkişaf göstəriciləri ürəkəçandır. 2022-ci ildə Moldovada ümumi daxili məhsulun həcmi 14.42 milyard dollar olmuşdur. Adambaşına düşən ümumi daxili məhsulun miqdarı isə 3.474 dollar təşkil etmişdir. 2023-cü ilin iyuluna olan məlumata görə, ölkənin xarici valyuta ehtiyatları 4.915 milyard dollar olmuşdur.

Son zamanlar Moldovada ixracçılıq yeni istehsal sahələrinin yaradılmasına və onların həvəsləndirilməsinə ciddi diqqət yetirilir. 2023-cü ilin iyuluna olan məlumata əsasən, ixracatın həcmi 317 milyon dollar təşkil etmişdir. İxrac mallarına əsasən qida məhsulları, əcazətlik məhsulları, şirələr, spirtli içkilər, geyim, maşınlar və avadanlıqlar daxildir. Bu dövrdə ixracatın həcmi 665 milyon dollar təşkil etmişdir. İxal mallarına neft və neft məhsulları, enerji daşıyıcıları, neqliyyat vasitələri, geyimlər, dərmanlar daxildir.

Son illər rəsmi Kişineunun siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri enerji sektorunun davamlılığını artırmaq və Moldovada enerji təhlükəsizliyini təmin etməkdən ibarətdir.

Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan enerji sektorunun davamlılığını artırmaq və Moldovada enerji təhlükəsizliyini təmin etməkdən ibarətdir. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan enerji sektorunun davamlılığını artırmaq və Moldovada enerji təhlükəsizliyini təmin etməkdən ibarətdir. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan enerji sektorunun davamlılığını artırmaq və Moldovada enerji təhlükəsizliyini təmin etməkdən ibarətdir.

Azərbaycanın xarici siyasətində Moldova dövləti ilə əməkdaşlıq özünəməxsus yer tutur. Xatırladaq ki, bu ölkə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini 1991-ci il dekabrın 21-də tanıyıb. 1992-ci il mayın 8-də Azərbaycan və Moldova arasında diplomatik münasibətlər qurulub. 2005-ci il oktyabrın 5-də Azərbaycanın Moldovada səfirliyi, həmin il noyabrın 1-də isə Moldovanın Azərbaycanda səfirliyi açılıb. Qarşılıqlı münasibətlərin müqavilə-hüquqi bazasını tənzimləmək məqsədilə bu günə qədər Azərbaycan və Moldova arasında 100-ə yaxın sənəd imzalanıb.

Hazırda iki ölkə arasındakı münasibətlər strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Moldova və Azərbaycan 1997-ci il oktyabrında yaradılan GUAM təşkilatının təsisçiləridir, həmçinin Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının üzvləridir. Eyni zamanda onlar Avropa Şurasının üzvləridir və 1994-cü ildən etibarən NATO-nun Sülh Naminə Tərəfdaşlıq Programına qoşulublar.

Bu iki xalq və dövlət birləşdirən bir çox cəhət var. Azərbaycan və Moldova separatizmdən əziyyət çəkən ölkələrdir. Elə bu amilin təsiri altında onlar beynəlxalq təşkilatların kürsülərindən bir-birinin ərazi bütövlüyünü dəfələrlə müdafiə etmişlər.

Son zamanlar siyasi tərəfdaşlıq olduqca normal məcrada inkişaf edir. Keçən il fevralın 10-da Prezident İlham Əliyev ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Moldova Baş nazirinin müavini, xarici işlər və Avropaya inteqrasiya naziri Niku Popeskunu qəbul etmişdir. Azərbaycan və Moldova ikitərəfli formatda da həmrəylik nümayiş etdirirlər. Bu il mayın 31-də isə Kishinev Prezident İlham Əliyev Moldova Prezidenti xanım Maya Sandu ilə görüşüb.

Həmçinin keçən il oktyabrın 10-da Prezident İlham Əliyev ölkəmizə rəsmi səfərə gələn Moldova Respublikasının Baş naziri

Nataliya Qavrilitsa arasında təkbətək görüş oldu, qlobal gündəlikdə dərən mühüm məsələlərdən biri olan enerji təhlükəsizliyi məsələsi müzakirə edildi.

İki ölkənin qanunverici orqanları arasında mövcud əməkdaşlıq əlaqələri də yüksək səviyyədədir. Keçən il fevralın 22-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın ölkəmizdə səfərdə olan Moldova Respublikası Parlamentinin Sədri İqor Qrosu ilə görüşü oldu. Moldova parlament sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə səfər zamanı həm Ermənistanın işğalçı siyasətinin faciəvi nəticələrini, həm də Azərbaycan tərəfindən həyata keçirilən böyük quruculuq və yenidənqurma işlərini öz gözləri ilə gördü.

İki ölkə arasında müxtəlif nazirlik və komitələr arasında əlaqələrin intensivliyi artmışdır. Bu il aprelin 6-7-də Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndə heyəti Moldovada səfərdə oldu. Səfər çərçivəsində iki ölkənin xarici işlər nazirliklərində siyasi məsləhətləşmələrin növbəti mərhələsi keçirildi.

Onu da vurğulayaq ki, Moldova müstəqillik əldə etdikdən sonra enerji təhlükəsizliyi sahəsində ona ilk yardım edən ölkə Azərbaycan oldu. Moldova Azərbaycanın təmsilində özünün enerji təhlükəsizliyini təmin olumasını və enerji saxələndirilməsini gördü. Bu həm neft, həm də qaz sahəsinə aiddir. Eyni zamanda Azərbaycan enerji təchizatının şəxələndirilməsi baxımından Moldovanın əsas tərəfdaşdır. Bu cəhətdən Moldova kifayət qədər cəlbədicidir.

Keçən ilin oktyabrında Bakıda Azərbaycan Respublikası və Moldova Respublikası arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərəsi Komissiyanın 4-cü iclası keçirildi. Görüşdə Moldova ilə Azərbaycan arasında iqtisadiyyatın bütün sahələrində, o cümlədən aqrar sektorda əlaqələrin dinamik inkişaf etdiyi vurğulandı.

Hazırda ticarət və investisiya əlaqələri Azərbaycan-Moldova əməkdaşlığının əsas istiqamətlərindən biridir. İki ölkənin qarşılıqlı ticarət dövriyyəsinə artım davam etmiş və 2022-ci ildə 3,8 dəfə çoxalma müşahidə olunmuşdur.

Moldovada 115 Azərbaycan şirkəti qeydiyyatdan keçərək fəaliyyət göstərir. Azərbaycan əsasən müxtəlif sahələrdə 30-dək Moldova şirkəti fəaliyyət göstərir.

Tərəflər logistika məsələsinə də ciddi önəm verməyə başlayıblar. Moldova son illər Azərbaycan ilə neqliyyat əməliyyatlarını artırır. Bu ilin fevralında Moldovanın Baş nazirinin müavini, infrastruktur və regional inkişaf naziri Andrey Spinu başda olmaqla nümayəndə heyətinin Bakıya səfəri və onun iqtisadiyyat Nazirliyində danışıqlar aparması bunlara əlaqədar idi.

Müntəzəm olaraq iki ölkə arasında ictimai-siyasi, mədəni-kütləvi tədbirlər, turizm, təhsil və müxtəlif sahələrdə mübadilə proqramları təşkil edilir. Bu il Moldova Dövlət Tarix Muzeyində Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş sərginin açılış mərasimi olmuşdur.

Göründüyü kimi, iki ölkə arasında münasibətlər həyatın bütün sahələrində inkişaf edərək strateji əməkdaşlıq səviyyəsinə yüksəlmişdir. Yalnız etibarlı dostlar və tərəfdaşlar arasında bu cür münasibətlər ola bilər. Məhkəmə əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan və Moldova arasında qarşılıqlı münasibətlər qarşılıqlı illərdə də yeni-yeni uğurlarla yadda qalacaqdır.

*Atağölan MƏMMƏDLİ,
BDU-nun dosenti*

Qərb ikili standartlara son qoymalıdır

Bəzi ölkələrin riyakar açıqlamaları Azərbaycanın artan nüfuzunu həzm edə bilmədiklərini göstərir

Son günlərdə bəzi Qərb dövlətləri Ermənistanın siyasi manipulyasiyalarına uyaraq, yalançı şoularına inanaraq, Azərbaycan haqqında əsası olmayan bəyanatlar verir, arzuolunmaz fikirlər səsləndirirlər.

Bu istiqamətdə Fransa, Belçika və Kanadanı göstərmək olar. Bütün dövrlərdə ermənipərəstliyi gizlətməyən, separatçılara daim dəstək verən Fransanı hardasa başa düşmək olar. Amma Belçikanın və Kanadanın rəsmi şəxslərinin erməni uydurmalarına haqq qazandırmaları heç bir məntiqə sığmır.

Həmin ölkələrin rəsmiləri ya öz daxilindəki erməni lobbisinin həyata keçirdiyi siyasi şoularına dəstək verir, ya da İrəvana səfərlər edərək ermənilərin uydurmalarına haqq qazandırlar. Bəzən isə Azərbaycana gədikləri halda əsl həqiqətləri eşidib və realığı gördükdən sonra səhv etdiklərini anlaşırlar.

Erməni yalanlarına haqq qazandıranlar

Elə bu prosədə Belçika Krallığının xarici işlər, Avropa işləri, xarici ticarət və federal mədəni institutları naziri Hacə Lhəbib nümunə göstərmək yetərlidir. Əvvəlcə Azərbaycanın əleyhinə fikirlər səsləndirən, ölkəmizi guya Qarabağda "humanitar böhran" yaratmaqda itiham edən nazirin Bakıya səfəri zamanı şahidi olduğu realığı deyilənləri bir daha təsdiqləyir.

Öncə xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov belçikalı diplomatla görüşündə əsl həqiqətləri faktlarla onun diqqətinə çatdırdı. Sonra isə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova ilə görüşdə Ermənistanın postmühəribə dövründə törətdiyi bütün təxribatlar, həyata keçirdiyi siyasi şoular və sülh müqaviləsinin imzalanmasını gecikdirmək naminə başladığı son siyasi şantajlar barədə məlumatlandırılan Hacə Lhəbib etiraz etdi ki, 30 il ərzində işğal altında olan ərazilərdə çoxlu dağıntılar baş verib. Yəni nazir delayısı yolla təsdiq etdi ki, dağıntılar məhz erməni barbarları tərəfindən həyata keçirilib.

Kanadanın xarici işlər naziri Melani Joli isə erməni icmasının tədbirində çıxışı zamanı Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinə istinadən ölkəmizin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə qarşı fikirlər səsləndirib. Kanadanın bölgədə separatçılıq və revanşist qüvvələri dəstəkləyən, ermənipərəst hissələrin açıq şəkildə ifadə olunduğu birtərəfli bəyanatlar səsləndirəndə ilk belə hal deyil. Bu bir daha sübut edir ki, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin tələblərinə uyğun davranmayan Kanada regionda dayanıqlı sülhün təmin olunmasında maraqlı deyil. Nəzərə almaq lazımdır ki, vaxtilə BMT-nin yerli xalqların hüquqları haqqında bəyannaməsinə qarşı çıxmış çox az sayda ölkələrdən biri Kanadadır.

Məsələ ilə bağlı bəyanat yayan Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Kanadanın bu addımını qətiyyətlə pisləyib. Bəyanatda qeyd olunub ki, Azərbaycan ərazilərinin

Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın davam edən işğalını və yüz minlərlə azərbaycanlının insan hüquqlarının pozulmasını qınayan, bu illər ərzində aparılan danışıqlar prosesinə töhfə verəcək və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinin həyata keçirilməsini dəstəkləyəcək hər hansı bəyanatla çıxış etməyən Kanada xarici işlər nazirinin Azərbaycan əleyhinə əsassız şəkildə bəyanatlar verməsi qarşı tərəfdən nümayiş etdirilən qərəzli yanaşmanın nümunəsidir. Həmçinin bəyanatda Kanadanın bu kimi təhrikədcilik addımlarından çəkinməklə və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinə hörmətə yanaşmaq tələb edilir.

Qısqançlıqdan doğan riyakarlıq

Azərbaycanın tarixin arxivinə gəndirdiyi Qarabağ münaqişəsinin mahiyyəti barədə məlumdur olan bir sıra dövlətlər, eləcə də Belçika və Kanada Ermənistanın manipulyasiya siyasətinə əldənirlər. Belə dövlətlər ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü məsələsinə münasibətdə selektiv yanaşmadan çıxış edərək beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə də kobudcasına pozurlar. Bunun əsas səbəblərindən biri də həmin ölkələrdə bütün gücünü anti-Azərbaycan fəaliyyətinə sərf etmiş erməni lobbichilik institutlarının uydurmalarına ya inanmaq, ya da onların təsir dairəsinə düşməkdir. Lakin onu da yaxşı bilirlik ki, bir sıra ölkələrdə hansısa lobbichilik fəaliyyəti dövlət maraqlarını üstələmək gücündə deyil. Yəni ayrı-ayrı qurumların təmsilçilərinin, dövlət rəsmilərinin gündəmində Azərbaycana qarşı qərəzli kampaniyanın şahidiyiksə, deməli, bu,

həmin ölkələrin dövlət səviyyəsində dəstəklənən mövqedir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Avropanın enerji təminatında mövcud olan böhranlı vəziyyətin aradan qaldırılması üçün Azərbaycanın əvəzsiz rol oynadığı heç kəmə sirs deyil. Görünür, ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyində əsas iştirakçıya çevrilməsi bir sıra dövlətlərin qısqançlığına səbəb olub. Ona görə də Ermənistanın oynadığı müxtəlif siyasi şoulara uyaraq, ölkəmiz əleyhinə əsassız fikirlər səsləndirir və bəyanatlar verir.

Kanadalı nazir erməni icmasını məmnun etmək istəyir

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında qeyd olunduğu kimi, davamlı olaraq Azərbaycan əleyhinə mövqeyə sərgilənən, Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı etnik təzimləməsinə və onların öz evlərinə qayıtmasına imkan verməsinə göz yuman kanadalı nazir nədənsə Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa uyğun şəkildə atdığı legitiim addımlardan xoflanır və ölkələrin suverenliyi və ərazi bütövlüyünə münasibətdə ikili standartlar tətbiq etməsinə çıxış edir.

Tarixi yerli xalqlara qarşı ədalətsizliklər, ayrı-seçkiliklərlə dolu olan Kanadanın erməni sakinlərinin bu formada müdafiəsinə qalxması, doğrudan da, anlaşılmalıdır. Bu ölkənin növbəti anti-Azərbaycan açıqlaması tərəfimizdən qətiyyətlə qəbul edilmişdir və Azərbaycanın suveren ərazilərinə münasibətdə qondarma, əcaib addan istifadə etməsi kəskin şəkildə pislənir. Həmçinin kanadalı nazirin erməni icmasını məmnun etmək üçün düşdüğü acınacaqlı vəziyyətə acı-

yır və onun Azərbaycana qarşı qondarma açıqlamalarını rədd edirik.

Ermənipərəst mövqə tutan dövlətlər regionda maraqlarını təmin edə bilməzlər

Azərbaycan həmişə bütün dünya dövlətləri, o cümlədən Kanada ilə beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında xoş münasibətlər qurmaq, ümumbəşəri dəyərlərə sadiq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədə qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək niyyətini bəyan edib. Bu gün ölkəmizə qarşı qısqançlıq nümayiş etdirib, ermənipərəst mövqə tutan bəzi dövlətlər regionda maraqlarını təmin etmək istəyirlərsə, Azərbaycanla bərabər hüquqlu tərəfdaşlıqlarını təmin etməlidirlər. Çünki Azərbaycan xüsusilə 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı şanlı zəfəri sayəsində regionun ən güclü və diktədən dövlətinə çevrilib. Belə olan halda "yazıq", "məzlum" maskasını geyinib, amma təxribat və cinayətlərdən əl çəkməyən, məğlub Ermənistanı müdafiə etmək, ermənilərə saxta dəstək göstərmək regionda siyasi böhranlığa qoruyub saxlamağa kömək etməz.

Ona görə də Kanada və onun kimi riyakar davranışlar sərgiləyən dövlətlər ikili standartlara və selektiv yanaşmalara biddəlik "yox" deməlidirlər. Onsuz da belə əsassız itiham və bəyanatlar, qətnamə adı verdikləri kağız parçaları Azərbaycanı qətiyyətlə narahat etmir.

*Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"*

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Özbəkistan iqtisadiyyatından söz düşəndə nədənsə ilk növbədə pambıqçılıq qeyd olunur. Lakin bu ölkənin geniş pambıq tarlaları ilə yanaşı, sənayenin bir çox sahəni əhatə edən müəssisələri, onlarca neft və qaz yatağı da var. İndiyədək Özbəkistanın ərazisində aşkar olunan karbohidrogen yataqları sayəsində neft-qaz sektoru ölkə iqtisadiyyatında xüsusi yer tutub. Bu yataqların arasında onilliklərdir istismar edilənlər də, təzə kəşf olunanlar da var.

Yataqların bəziləri ölkənin öz müxtəssisləri tərəfindən, bəziləri xarici şirkətlərdə birgə işlənir. Respublikada eləcə də neftin və qazın emalı ilə məşğul olan müəssisələrin geniş şəbəkəsi fəaliyyət göstərir.

Özbəkistanın neft yataqları əsasən Qaraqalpaq Muxtar Respublikasının, eləcə də Əndican, Buxara, Qaşqadəriya, Nəməngan, Surxandəriya və Fərğanə vilayətlərinin ərazisində yerləşir. Həmin əsas hissəsi ölkənin cənub-qərb regionlarındakı yataqlardan əldə olunur. Digər rayonlardakı neft hasilatı mənbələri kiçikdir və oradakı quyuların debiti o qədər də böyük deyil.

"Əndican" neft yatağı Fərğanə vadisinin şərqi hissəsində yerləşir. "Əndican" 1937-ci ildə istismara daxil olub və vaxtilə Fərğanədə ən böyük neft yatağı sayılıb. Sözügedən vadinin şərqi hissəsində "Boston" adlı daha bir yataq yerləşir. Yaxınlıqdakı "İzbaskənd" yatağı da Fərğanə vadisinin neftlə zəngin ərazi olduğunu təsdiqləyir.

Lakin Özbəkistan əsasən qaz yataqları ilə tanınır. "Qazlı" adından göründüyü kimi, ən zəngin mavi yanacaq mənbələrindən biridir. Bu yataq çoxdan kəşf edilsə də, keçən əsrin 60-cı illərinin əvvəllərindən istismar olunur. Yataqdan çıxarılan qaz ölkə-

dən xaricə də ixrac edilir. Neft isə Özbəkistanın öz daxili ehtiyaclarına sorf olunur. Dost və qardaş ölkənin daha bir zəngin qaz-kondensat yatağı Buxara vilayətinin qərb hissəsində yerləşir. Bu, 1980-ci ildə kəşf edilən "Qandım"dır. 2010-cu ilin mart ayında kəşf olunmuş "Təvəkkəl" isə ölkənin gənc yataqlarından biridir. Özbəkistanın daha neçə-neçə neft-qaz yatağının adını çəkmək mümkündür. Neft-qaz emalı sahəsini Şurtan, Mübarək, Üstyurd, Buxaradakı qaz-kimyə kompleksləri, qaz emalı

Azərbaycan və Özbəkistan neftçilərinin əməkdaşlığı üçün yeni perspektivlər açılır

can Prezidenti İlham Əliyev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev tərəfindən ölkələrimiz arasında enerji sektorunda əməkdaşlığın genişləndirilməsinə dair verilən tapşırıqların icrası istiqamətində mühüm addımların atıldığı vurğulanıb. Bu xüsusda keçən ay Şuşada keçirilən Azərbaycan-Özbəkistan hökumətlərarası komissiyasının son iclası çərçivəsində SOCAR ilə "Uzbekneftegaz" arasında imzalanan sənədlərin əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli qeyd edilib.

Görüşdə SOCAR ilə "Uzbekneftegaz" arasında neft, neft-kimyə, qaz-kimyə və digər neft məhsullarının ticarət və logistikası, kadrın hazırlanması üzrə əməkdaşlığın cari vəziyyəti və gələcək perspektivləri dair müzakirələr aparılıb.

Azərbaycan-Özbəkistan biznes-forumu çərçivəsində SOCARın "Uzbekneftegaz"ın respublikamızda neft-qaz layihələrində iştirakına dair müqavilə, eləcə də SOCAR-ın Özbəkistanda neft-qaz layihələrində iştirakına dair SOCAR, Özbəkistanın Mədən və Geologiya Nazirliyi və "Uzbekneftegaz" Səhmdar Cəmiyyəti arasında

əməkdaşlıq haqqında saziş imzalanıb.

Qeyd edək ki, "Uzbekneftegaz" genişmiqyaslı iş aparır bir şirkətdir. Onun fəaliyyətinə karbohidrogenlərin hasilatı, emalı və satışı daxildir. Şirkət eləcə də təbii qazın neqli - idxalı və ixracını həyata keçirir. Qazın saxlanması və ohalıya çatdırılması da "Uzbekneftegaz"ın üzünə düşür. Bir sözlə, bu müasir şirkət dinamik inkişaf edərək ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına əhəmiyyətli töhfə verir. "Uzbekneftegaz" respublikamızın büdcəsinə ən çox vergi ödəyən şirkətlər arasında ikinci yerdədir.

Bu günlərdə SOCAR-ın prezidenti Özbəkistanın energetika naziri Jurabek Mirzamaxmudovla da görüşüb. Görüşdə bildirilib ki, Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında dostluq münasibətlərinə əsaslanan əməkdaşlıq bütün istiqamətlərdə uğurla inkişaf edir. Yüksəksoviyyəli qarşılıqlı səfərlərin ölkələrimiz arasında əlaqələrin genişləndirilməsində xüsusi rol oynadığı diqqətə çatdırılıb. Bu xüsusda Azərbaycan-Özbəkistan biznes-forumu çərçivəsində imzalanan sənədlərin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Tərəflərin neft-qaz sektorunda birgə layihələrin həyata keçirilməsi, o cümlədən karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi, qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin təşkili məsələləri ətrafında müzakirələr aparılması göstərir ki, əməkdaşlığın getdikcə inkişafı üçün böyük perspektivlər mövcuddur.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

TRASEKA: Niderland şirkətlərinin iştirakı ilə Azərbaycanda həyata keçirilən layihələr müzakirə edilib

TRASEKA Hökumətlərarası Komissiyasının Daimi Katibliyinin Baş katibi Aset Asavbayev ilə Niderland Krallığının Azərbaycan Respublikasındakı səfiri Paulin Eizema arasında görüş olub. AZƏRTAC TRASEKA-nın məlumatına istinadla xəbər verir ki, görüş əsasında TRASEKA çərçivəsində həyata keçirilən cari təşəbbüslər və Niderland şirkətlərinin bu beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin inkişafında iştirakı imkanları müzakirə olunub.

Paulin Eizema qeyd edib ki, TRASEKA beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi özünün multimodallığı və sərhədlərin çoxluğu ilə fərqlənir ki, bu da Avropa ilə Mərkəzi Asiya ölkələri arasında əlaqələrin təmin edilməsi üçün zəruri amildir.

Aset Asavbayev multimodal yükdaşımaların həcminin genişlənməsi istiqamətində görülən işləri qeyd edib və səfiri Hökumətlərarası Komissiyasının Daimi Katibliyinin konteynerlərin təşkili, dəhlizin rəqəmsallaşması, o cümlədən elektron nəqliyyat sənədliyinə təbii, sərhədlərdən keçmə prosedurunun yaxşılaşdırılması, rəqəbatqabiliyyətli tariflərin və güzəştli şərtlərin müəyyən edilməsi, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və s. üzrə fəaliyyəti haqqında məlumat verib.

Müzakirələrin zamanı həmçinin Avropa-Qafqaz-Asiya regionları üçün strateji əhəmiyyətə malik olan inteqrasiya prosesləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Baş katib Aset Asavbayev qeyd edib: "Yük axınının istiqamətinin dəyişməsinə nəzərən alaraq, TRASEKA ölkələri bu beynəlxalq nəqliyyat dəhlizinin buraxılış qabiliyyətinin artırılması üzrə fəal tədbirlər görür və bu prosədə Avropa İttifaqı ölkələri tərəfindən də diqqət və dəstəyə ehtiyac var".

Görüşün yekununda Niderlandın səfiri cari fəaliyyəti və ölkələrdə təşəbbüslərin həyata keçirilməsi üzrə statusla detallı şəkildə tanış olduqdan sonra əməkdaşlığa hazır olduqlarını bildirib.

Baş katib öz növbəsində TRASEKA-nın təşəbbüslərinin reallaşmasında və dəhlizdən yükdaşımaların artırılmasında Niderland Krallığının dəstəyinə ümid etdiyini söyləyib.

Azərbaycan neftinin qiyməti 88 dolları ötüb

"Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 1,2 dollar artaraq 88,56 dollar olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycanın builki dövlət büdcəsində bir barel neftin orta qiyməti 60 ABŞ dollarından hesablanıb. Xatırladaq ki, "Azeri Light" neftinin ən aşağı qiyməti 2020-ci il aprelin 21-də (15,81 ABŞ dolları), maksimal qiyməti isə 2008-ci ilin iyulunda (149,66 ABŞ dolları) qeydə alınıb.

Gündəlikdə Tərtər turizm potensialından istifadə olunmasına diqqətin artırılmasıdır

İkinci Qarabağ savaşından sonra Tərtər rayonu ərazisində şəhər və kəndlərin, müharibədə dağıdılmış infrastrukturun bərpası və yenidən qurulması istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilib.

Bu sırada dövlət başçısının tapşırığı və tövsiyələri nəzərə alaraq, bölgənin turizm potensialından istifadə imkanları da müzakirə edilir. Bu günlər Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədovla Qarabağ Regional Turizm İdarəsinin rəisi Hikmət Heydərrov arasında keçirilən görüşdə də həmin məsələ müzakirə olunmuşdur. Görüşdə Prezidentin 22 iyul 2022-ci il tarixli sərəncamından irəli gələn vəzifələr ətrafında razılıq əldə edilmişdir. Neft-qaz sektorunda 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası "nda qarşıya qoyulan vəzifələrə uyğun olaraq 44 günlük Vətən müharibəsində rayonun işğaldan azad edilmiş Suqovuşan qəsəbəsində "turistik kənd" yaratmaq istiqamətində layihələr həyata keçirilib. Qəsəbəyə gedən avtomobil yolunun kənarlarında turizm marşrutu üzrə məlumatverici lövhələr yerləşdirilib qeyd edilmişdir. Tərtərin turizm potensialı və bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərdən danışılan görüşdə qarşıda duran vəzifələr də müzakirə olunmuşdur.

Lazim QULİYEV,
"Azərbaycan"

Növbəti toxum sərgi-satış yarmarkası Ağstafada keçirildi

Ağstafa rayonunda Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə növbəti Aqrar İnnovasiya Festivali keçirilib.

Ağstafa Aqrar Sənaye Kompleksinin ərazisində təşkil edilən festival çərçivəsində mövsümün növbəti toxum sərgi-satış yarmarkası təşkil olub. Aqrar İnnovasiya Mərkəzi, Aqrar Xidmətlər Agentliyi, Dövlət Toxum Fondu, Azərbaycan Toxumçular Assosiasiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən toxum sərgi-satış yarmarkasında Ağstafa, Tovuz, Qa-

zax, Şəmkir, Gədəbəy, Göygöl, Samux, Goranboy, Daşkəsən rayonlarından toxum istehsalçıları və fermerlər qatılıb.

Festival zamanı toxumçuluq fəaliyyəti ilə məşğul olan fermerlər "Tərəvəz toxumlarının innovativ üsullarla istehsalı" mövzusunda təlim keçirilib, müzakirələr aparılıb, fermerləri maraqlandıran suallar ətrafında cavablandırılıb, müvafiq məsləhət və tövsiyələr verilib.

Festival çərçivəsində həmçinin kənd təsərrüfatı təyinatlı

texnologiyaya və avadanlıqların sərgi və nümayişi, "Rusiya-Azərbaycan tarla günü - 2023" keçirilib.

Qeyd edək ki, Ağstafa rayonunda təşkil edilən festival Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən sayca 20-ci tədbirdir.

Dəniz də təmizlik sevər

Azərbaycan Xəzərin çirklənmədən qorunması üçün kompleks tədbirlər görür

məişət tullantılarının son "ünvan"ı Kürdür. Kür məsələsində Azərbaycan da "ətəyində namaz qılınan" deyil. Gürcülərdən bir az aşağı, bir az yuxarı fərqlənirik. Bir sözlə, Xəzər sahilində yerləşən Bakı, Sumqayıt, Mahaçqala, Həştərxan, Türkmənbaşı, Rəşt və Ənzəli şəhərlərindən axıtılan çirkli suları "həzm" etməkdə məşğuldur.

Məlumdur ki, Xəzərin dibi neft və qazla zəngindir. Bu gün həmin sərəvəti çıxarılan ən müasir texnologiyalardan istifadə olunur. Email prosesində bəzən qəza baş verəndə neft dənizə tökülmə suyu çirkləndirir. Xəzərdə üzən gəmilərin də çirklənməyə böyük rolunu var. Hərbi gəmilərdəki manevrlər, təlimlərin notisiyədə dənizin müəyyən dərəcədə suyu çirklənir. Eləcə də digər dəniz nəqliyyatı vasitəsilə suya xeyli çirkli maddələr axıtılır. Bu maddələr təkcə suya yox, həm də dənizin doğma "sakin"ləri olan canlılara mənfi təsir edir.

Ekoloqlar deyirlər ki, okeanların, dənizlərin, çayların altında olan bitkilər oksigen ifraz edir. Bütün dünyada ifraz edilən oksigenin 60 faizi həmin bitkilərin hesabına. Zərərli maddələr məhz həmin bitkilərə təsir etdiyi üçün suyun oksigenə olan tələbatı azalır. Quru ərazidə bitkilər həmişə insanları yenidən əkilə bəcərə bilir. Ancaq dənizin dibində məhv olan bitkiləri xilas etmək mümkün deyil. Üstəlik də balıqların oksijenə ehtiyatından məhrum olmaları

nır. Demək olar ki, Xəzərdə qida zənciri qırıldığı üçün mikroflora, fauna, yəni canlı aləm azalıb.

Xəzərin dərinliklərində və sahilələri ətrafında Beynəlxalq Təbii Mühafizə İttifaqının "Qırmızı kitabı"na daxil edilmiş 500-dən çox bitki və 850 növ heyvan, o cümlədən nadir və endemik növlər yaşayır. 2020-2023-cü illərdə Xəzərə və ona tökülən çaylara 20 milyon 600 mindən çox balıq kəpəsi buraxılıb. Dənizin sualtı flora və faunasının məhv olmasına və bioloji ehtiyatlarının müdaxiləsinə qarşı müdaxilə tədbirləri həyata keçirilir.

Bu gün milyon tonlarla zərərli maddə havaya buraxılır. Onlar həm yağış, həm də çaylar vasitəsilə su hövzələrini, həmçinin Xəzəri çirkləndirir. Üstəlik təbii və sünəli fəalətdiyi üçün suyun oksigenə olan tələbatı azalır. Quru ərazidə bitkilər həmişə insanları yenidən əkilə bəcərə bilir. Ancaq dənizin dibində məhv olan bitkiləri xilas etmək mümkün deyil. Üstəlik də balıqların oksijenə ehtiyatından məhrum olmaları

məsələləri bu ölkələrin milli siyasətinin prioritet istiqamətindədir. Azərbaycan da Xəzər dənizinin ətraf mühitinə mənfi təsirləri minimuma endirmək üçün tədbirlər həyata keçirir. Görülən işlərin mərkəzində Xəzərin çirklənmədən qorunması və bioloji ehtiyatlarının mühafizəsi dayanır.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Abşeron yarımadasının kanalızasiya şəbəkəsi olmayan Bilgəh, Buzovna, Mərdəkan, Pırşağı, Nardaran sahil zolaqlarında və "Amburan" çimərliyi ərazisində, eləcə də Novxanı və Corat bağlarının sahilboyu ərazilərində beynəlxalq standartlara cavab verən çoxlu sayda modul tipli çirkli sənədləri qurğular quraşdırıb. Azərbaycan hökumətinin və Koreya Respublikası İxrac-İdxal Bankının birgə maliyyələşdirdiyi Pırşağı tullantı sənədləri qurğusunun tikintisi də başa çatmaq üzrədir. Yeni bioloji tipli tullantı sənədləri qurğusunun məhsuldarlığı sutkada 40 min kubmetr layihələndirilib.

Pırşağı tullantı sənədləri qurğusunun çıxış xəttinin 400 metrlik hissəsi quru, 1300 metrlik hissəsi isə dənizdə quraşdırılıb. İnsanın son texnologiyalardan istifadə edilən la-

yihe çərçivəsində dənizin dibi ilə marşrut müəyyənəndirilib və ixtisaslaşmış gəmilərlə dibdərinləşdirilmə işləri aparılıb. Ərazidə yaranan tullantı sularının toplanaraq təmizləyici qurğuya ötürülməsini təmin etmək üçün giriş nasos stansiyasının yer səthindən 28 metr dərinlikdə yerləşən şaxtası inşa olunub. Ötürmə nasos sutkada 260 min kubmetr olan gücsü stansiyası quraşdırılıb.

Qurğuda tullantı suları ekoloji standartların tələblərinə tam uyğun olaraq təmizlənilib zərərsizləşdiriləcək. Azərbaycanda ilk dəfə olaraq bu qurğuda tullantı sularının zərərsizləşdirilməsi ultrabənövşəyi şüa texnologiyası ilə aparılacaq. Yarana biləcək qoxunun neytrallaşdırılması üçün xüsusi biosüzgəclərdən istifadə olunması nəzərdə tutulur. Ən sonunda tullantı sularının diskfiltrasiya vasitəsilə təmizlənməsi və zərərsizləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bunun üçün xüsusi qurğular quraşdırılıb. Sonda onu bildirik ki, bu layihə Xəzər dənizinin ekoloji təhlükəsizliyinin qorunması istiqamətində çox böyük uğurdur.

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Dünya olduğu kimi

İş qabiliyyətini yüksəldən daşlar

Dəyərli mineral daşlardan biri də yaquttur. Qədim dövrlərdə ləl, yaxont adlanan daşın rəngi çəhrayıya çalır. Yaqutdan əsasən zərgərlik işlərində, mexaniki saatlarda yastıq, ilk lazer qurğularında isə lezonans maddəsi kimi istifadə olunur.

Bahalı daşlardan hesab olunan zümrüd yataqlarına ən çox Muso (Kolumbiya), Tranavaale (CAR) və Uralda (Rusiya) rast gəlinir. Daşın insan orqanizminə faydalı olduğu qeyd olunur.

Çox tez-tez rast gəlinməyən əqiq daşının rəngi müxtəlif çalarlı - boz, tutaqun-ağ, yaşıl, çəhrayı, göy, qara olur. Əqiqlər təkərcə rəng müxtəlifliyinə görə deyil, həm də aqreqlərinin morfolojiyasına və dekorativ xüsusiyyətlərinə, şəffafliq dərəcəsinə, başqa mineral möhtəvilərinin xarakterinə görə də fərqlənirlər. Göstərilən xüsusiyyətlərin müxtəlif tərkibdə uzlaşması əqiqin növ müxtəlifliklərinin əmələ gəlməsinə səbəb olur.

Mineral daşın ən geniş yayıldığı ərazilər Uruqvay, Braziliya, Hindis-

tan, Monqolustan, Rusiya, Gürcüstan, Almaniya və ABŞ-dir. Azərbaycanda əqiqin əsasən Kiçik Qafqazın şimal-şərq dağətəyi hissəsində yerləşən 20-dən artıq yataq və təzahürü məlumdur. Əqiq yataqları Göygöl, Gədəbəy, Qazax, Qubadlı rayonlarında yerləşir. Qədim yunanların "aqatos" adlandırdığı daşın yunanca mənası "xoşbəxtlik" deməkdir. Bəzi mənbələrə görə isə daşın adı ilk dəfə tapıldığı Siciliya adasındakı Axates çayından götürülüb. İnanclara görə, daş öz enerjisi ilə nikbinlik bəxş edir, özünəinamı artırır.

Yosun rəngli əqiq xoşbəxtlik hissi bəxş edir, narıncı ümitsizliyi aradan qaldırır, sarı həyat sevgisi verir, qara rəngdə olanı isə qararlılıq bildirir. Tarix boyunca əqiq daşlarından hazırlanmış möhür, düymə və üzükler məşhur olub. Əqiq mineralından gözmuncuğu hazırlayıb uşaqların biləyinə, sinəsinə bağlayıblar. Onun uşaqları bədnəzər-dən, gözdəyməsindən xilas etdiyini düşünürdülər. İntibah dövründə isə İtaliyada sənətkarlar əqiqdən talisman kimi istifadə edirdilər. Tarixən aristokratlar əqiqin parlaq rəngli növlərindən hazırlanmış zinet əşyaları taxıblar.

Sehrli enerji

Qiymətli daşlar qədim zamanlardan insanların diqqətini cəlb edib. Daşlardan həm zinet əşyaları kimi istifadə olunub, həm də müalicəvi əhəmiyyətləri nəzərə alınıb. İnanclara görə, hər bir daş müxtəlif mənaya yozulub və müəyyən hadisələrin qarşısının alınmasına və ya baş verməsinə zəmin yaradır.

Məsələn, insanlar "saffir" daşının ilanı öldürməsinə, "heliotrop"un insanı gözügörünməz etməsinə, "ametit"nin dilin altına qoyanda soruşulduqan qoruduğuna inanmışlar.

Orta Asiya alimi Biruni yazırdı ki, oğər ilanın qarşısında zümrüdü saxlasan, onun gözündən yaş axacaq və o, kor olacaq. Almaz daşının dayanıqlıq və cəsarətin, qorxmazlığın, bədbəxtliyi üstün gəlməyən simvolu, "kvars"ı gizli və sehrli enerjiyə malik olması kimi dəyərləndiriblər. Eyni zamanda bəzi ölkələrdə qiymətli daşlara rənglərinə görə üstünlük verirdilər ki, bu da həmin daşın xalq arasında geniş istifadəsi demək idi.

Dəniz suyu - Aquamarin

Mavi və ya yaşılmtıl mavi rəngli berilin bir növü də akvamarindir. Parlaq rəngi və yaxşı işləmə bilməsinə görə bəzək və zinet əşyalarında istifadə edilir. Az tapıldığı üçün qiymətli daşlar siyahısına daxildir.

Akvamarin latın sözü olub "aqua marina" - dəniz suyu deməkdir. Onun belə adlandırılmasına səbəb dəniz suyu rəngində olmasıdır. Qədim Roma-da onu dənizçilərin himayəçi daşı hesab edirdi və kapitan namizdlərinə uğur üçün hədiyyə edirdilər. Akvamarin mart ayının uğurlu daşdır. Eyni zamanda himayəçisi su olan balıq bürçünün uğurlu daşlarından hesab edilir. Əsasən ABŞ-də, Braziliyada və Rusiyada çıxarılır. Bu günə qədər ən böyük akvamarin 1910-cu ildə Braziliyadan çıxarılıb. Onun ağırlığı 520000 karat olub.

Akvamarinin hazırlanmış ilk zərgərlik nümunələri XVIII əsrə aid edilir. Bu dövrdə geniş yayılmış Rokoko üslubunda açıq rəngli, parlaq daşlardan istifadə edilirdi ki, bunlardan biri də akvamarin idi. Lakin ak-

vamarinin hazırlanmış ən möhtəşəm zərgərlik nümunələri XX əsrin birinci yarısına təsadüf edir. Bu dövrdə digər parlaq daşlara (almaz, yaqut, zümrüd və s.) nisbətən daha ucuz olduğuna və parlaq rənglərinə görə akvamarinin zərgərlikdə geniş istifadə edilib. XVI əsrdə Avropada ondan əynəklər üçün linzalar hazırlanıb.

Qiymətli daşlardan hesab olunan alexandrit özünəməxsus xüsusiyyəti ilə digərlərindən fərqlənir. Belə ki, süni işıqda (məsələn, lampa işığında) bənövşəyi və ya al-qırmızı, günəş işığında isə yaşıl rəngdə görünür.

Bahalı mineral

Almaz saf karbonun əmələ gələn ən bərk maddə hesab olunur. Karbon elementinin bir modifikasiyası qrafit, digəri isə almazdır. Almazın saf karbon olduğu ilk olaraq fransız kimyaçı Lavuazye tərəfindən aşkar edililib. Almaz kristallik quruluşu malikdir və ona görə də o, dielektrikdir.

Almaz çox nadir və eyni zamanda çox geniş yayılmış mineraldır. Bir neçə min il əvvəl almaz üzde olan yataqlardan çıxarıldı. Yalnız XIX əsrin sonunda almazın sənayə üsulu ilə çıxarılmasına başlanılıb.

Qiymətli daş orijinal halda yalnız kimberlit qayalarında tapılır. Almazın bəzi yer qabığı hərəkətilərlə yuxarıya çıx-

dığı güman edilir. Qiymətli daşın ən çox tapıldığı yerlər Cənubi Afrika (Kimberleydə), Cənubi Amerika, İndoneziya və Hindistandır.

Avqust ayının uğurlu daşı

Xrizolit digər adı ilə Peridot qızıl-yaşıl, yaşıl və ya qonur-yaşıl rəngli yarı-qiymətli daşdır. Bəzən topaz daşı və ya yaşıl rəngli berillə qarışdırıla bilər. Lakin kimyəvi tərkibi və xassələri ilə digərlərindən fərqlənir.

Daşın rəngi tərkibindəki dəmirin miqdarına bağlıdır. Dəmirin miqdarı nə qədər az olarsa, daşın rəngi bir o qədər parlaq olur və qiyməti artır. Qızıl-yaşıl rəngli və parlaq yaşıl rəngli xrizolit daha dəyərlidir. Soğun qonur rəngli daşlardan isə zərgərlikdə demək olar ki, istifadə edilmir və dəyərli hesab edilmir.

Xrizolit çox rast gəlinən mineral olsa da, dəyərli nümunələri çox az tapılır. Ən böyük xrizolit mədəni ABŞ-nin Arizona ştatında yerləşir. Pakistanda kəsmir peridot adlı çox qiymətli xrizolit çıxarılır. Bu mineral ilk dəfə Qırmızı dənizdəki Ze-

bercet adasından çıxarılıb. Möhz buna görə bəzən bu daşa zəbercet daşı da deyirlər. İlk dəfə misirlilər bu daşı zərgərlik məmulatlarında istifadə ediblər. Ən böyük xrizolit nümunəsi 310 karat ağırlığında və Vaşinqtondakı Smithsonian Universitetində saxlanılır.

Peridot daşı avqust ayının uğurlu daşı sayılır. Havay adalarında yaşayan yerlilər bu daşı sitayiş edirdilər od tanrısının - Pelenin göz yaşları hesab edirdilər. İbn əl-Ərəbinin qeydlərində isə məşhur Kaf daşının yaşıl zəbercet daşından ibarət olduğu göstərilir.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Sağlıq olsun

Qiymətli qaşların şəfası

Ta qədim zamanlardan zərif, parlaq və gözoxşayan rənglərə malik daş-qaşlardan zinet əşyası, var-dövlət, sərvət kimi istifadə edilməklə yanaşı, onların fiziki təsirlərinin olduğuna, üzərində daşdığı daşın enerjini udma və ya əksinə çevirə biləcəyinə inanılıb. Bu daş-qaşların sağlamlığa çox faydalı olduğu elmi baxımdan da sübut olunub. Müalicəvi təsirə malik sakitləşdirici təbii daşlar fiziki və zehni problemləri azaldır.

Pariltısı ilə göz qamaşdıran almaz daşı görmə qabiliyyətini yaxşılaşdırır, beyninə fayda verir. Allergiya və xroniki xəstəliklərin aradan qal-

dırılmasına kömək edən almaz maddələr mübadiləsinə də bərpə edir. Zəhərlərə qarşı istifadə edilən bu daş həm də insanın enerjisini artırır.

Yaşıl rəngi ilə ruhu oxşayan zümrüd daşı immunitet və sinir sistemini, ürəyi, ağciyərləri və böyrəkləri gücləndirir. Sədaqət hissinin artıran

bu daşın həyat sevincini artırdığını da bildirirlər.

"Göy yaqut" kimi də tanınan saffir min illər boyu kimyagərlik və astrologiya sahəsində istifadə edilib. Bu daşın göz infeksiyalarını və zəif görməni yaxşılaşdırma bilmə xüsusiyyətləri var. Nevrozun, depressiyanın müalicəsində böyük fayda verə bilən saffir insanın əhvali-ruhiyyəsini yaxşılaşdırır, emosional tarazlıq hissinin yenidən bərpə edir. Bu qiymətli daşdan yuxusuzluq, baş ağrıları, burun qanamalarını, eşitmə problemlərini, infeksiyaları və başgicəllənməni aradan qaldırmaq üçün istifadə edirlər.

Saffirin qan xəstəlikləri, sinir sistemi problemlərinin müalicəsində də faydası çoxdur.

Mənfi enerjiyə qarşı

Gözəl görünüşə malik olan yaqut daşının faydaları sayımla bitmir. İnsan bədənində mənfi enerjiyi çıxaraq, xaricdən gələn pis enerjiyə qarşı qoruyucu sədd yaradan yaqut yorğunluq aradan qaldıraraq orqanizmə güc verir, yaşlanmanın qarşısını alır.

Aşağı təzyiçə qarşı təsirli olan daş bədəndəki qanı yeniləyir və dövrəni sürətləndirir. Bu səbəbdən o, "qan daşı" kimi də tanınır. Anemiyanın müalicəsində tez-tez istifadə olunan daş qanda baş verə biləcək xəstəliklərin qarşısını alır. Əzələ ağrılarından oziyyot çəkən insanlara müsbət təsir göstərən yaqut daşı böyrək, ürək xəstəliklərinin qarşısını alır.

Göz xəstəliklərini aradan qaldıran yaqut qaralıq qorxusuna və onun yaratdığı psixi pozğunluqlara qarşı çox təsirlidir. "Qan daşı" yoluxucu xəstəliklərə qarşı müsbət təsir göstərir və onların bitirilmə sürətini azaldır, həmçinin zərərli günəş şüalarının qoruyur.

Kəhrəba bir şam ağacı növünün milyonlarla il ərzində fosilləşməsi nəticəsində əmələ gələn qatrandır. Kəhrəba daşı bu gün bəzək və zərgərlik məmulatlarının hazırlanmasında daha çox istifadə olunur, amma qədimdən ondan həm də şəfaverici xüsusiyyətlərinə görə də faydalanıblar.

Kəhrəba, dəri səthindəki məsələlərdən bədəni daxil ola bilən və müntəzəm olaraq istifadə edildikdə bədəni qidalandıran mikroelementlərə malik olan təbii cövhər hesab edilir. Əgər kəhrəba uzun müddət dəri ilə təmasda olarsa, onun bir çox mineraları və iz elementləri (insan bədəninin hüceyrələrində ən az miqdarda tapılan və olmaması və ya artıqlığı xəstəliklərə səbəb ola bilən elementlər) bədən tərəfindən yavaş-yavaş udula bilər.

Sevgi, şəfa, sevinc və səbir daşı sayılan kəhrəba bədəndən mənfi enerjiyi çıxarır. Kəhrəba daşının enerjisi bədən və ağıl üçün güclü müalicəvi və təmizləyici təsiri malikdir. Sinir sistemini, beynin sağ və sol hissələrini tarazlamağa kömək edən bu daş ağıl və mənfi enerjiyi udaraq stressi aradan qaldırmağa kömək edir. Müalicəvi də depressiyadan qurtulmağı, zəkənin stimullaşdırılmasını, özünəinamı dəstəkləyir, insana düzgün qərar verməyi

Milyon illik cövhər

təşviq edir, müdrəklik, tarazlıq və səbir gətirir.

Məşhur Baltik kəhrəbası şəfalı olma- sı, ağıl və iltihab aradan qaldırma xüsusiyyəti ilə seçilir. Baltik kəhrəbasının tərkibində təqribən 3-8 faiz süksin turşusu (ağrıkeçici xüsusiyyətlərə malik aktiv birləşmə) var. Süksin turşusu əsasən kəhrəba qabığında olur. Baltik kəhrəbasından istifadə edilən zaman qətrəndəki yağlar bədən istiliyi sayəsində qızdıqı üçün dəri tərəfindən udulur. Bu, həmin turşunun qan dövranına daxil olmasına imkan verir və maksimum müalicəvi təsir göstərir.

Kəhrəba soyuqdeymə, astma, zob, bronxit və allergik xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunur. Boğaz və qalxanabənöz vəzi infeksiyalarının müalicəsi üçün də çox faydalıdır. Keçmişdə təmizlənməmiş kəhrəba yağı istehzaya və göyöskürək üçün istifadə edilirdi.

Fiziki və mənəvi aləmlər arasında körpü

Qədim şəfaverici daşlardan biri sayılan firuzə daşının fiziki və mənəvi aləmlər arasında körpü rolunu oynayaaraq mənəvi qabiliyyətləri gücləndirdiyinə inanırlar.

Avropaya türklər tərəfindən gətirildiyi üçün "türk daşı" da adlandırılan bu daş ətrafdakı elektromaqnit və radio dalğalarının yaratdığı çirklənməni təmizləyir.

Firuzə daşının xarici görünüşü istilik, yağ və tər kimi amillərlə bağlı dəyişə bilər. Əgər firuzə daşı taxarkən daş rəngini dəyişərsə, bu onu istifadə edən şəxsin xəstə olması anlamına gələ bilər.

Firuzə qulaq, burun və boğazla bağlı ağrı və şikayətləri aradan qaldırma xüsusiyyətinə malikdir. Miqrən və allergiyayı sakitləşdirir, immunitet sistemini gücləndirir, vitaminlərin orqanizmdə sorulmasına kömək edir.

Ağciyərləri təmizləyib daha rahat nəfəs almağı təmin edən "türk daşı" toxumaları bərpə etmək qabiliyyətinə malikdir və bədəndəki turşu səviyyəsini də tarazlaşdırır.

Xoşbəxtliyin açarı

Əqiq daşı enerji verən xüsusiyyətə malik olduğu üçün onu yanlarında daşıdığı insanlar özünü daha enerjili hiss edirlər. Ağrıları azaltmağa kömək edən əqiqin pis gözdən qoruduğuna da inanılır. Bu daş bağırsaqla və mədə xəstəliklərinin müalicəsində xeyirli olur, qan təzyiqini balanslaşdırmağa kömək edir. Hamiləlik dövründə istifadə edildikdə həm ana, həm də körpü üçün faydalı olur.

Dəri və saç üçün xeyirli olan əqiq daşı zehni və psixi pozğunluqları aradan qaldırılmasına kömək edir, gərginliyi azaldır. Dişlər və sümükler üçün faydalı olan, qan dövranını tənzimləyən əqiq endokrin sistem xəstəliklərini müalicə edir, osteoxondrozla mübarizə aparır.

Xüsusilə qara əqiq daşının sağlamlığa faydaları çoxdur. İnsana xoşbəxtlik hissi verən bu qiymətli daş ağırdan təsiri malikdir. Ürək xəstəliklərini, damarların tıxanmasının qarşısını alır, maddələr mübadiləsinin sürətləndirir, həzm sistemini yaxşılaşdırır. Yuxusuzluqdan və kabuslardan əziyyət çəkənlərə kömək edir.

Astmanın dərmanı

Gözqamaşdırıcı rəngi ilə diqqət çəkən akvamarin daşının insan sağlamlığına böyük faydası var.

Tənəffüs yolları, boğaz ağrıları, bronxit, astma və qalxanabənöz vəz xəstəliklərinə xeyirli olan akvamarin ondan istifadə edənlərin zehni və mənəvi gücünü artırır, yad-daşı yaxşılaşdırır. Dişləri və çənə sümüklərini sağlam saxlayır, bədəndəki vəz və işlərin sağalmasında təsirli olur. Uğur və bolluq daşı sayılan akvamarin insanlara müsbət enerji, nikbinlik və sevinc bəxş edir.

Sahib olduğu xüsusiyyətlərə görə stress və gərginliyə qarşı ən təsirli daşlardan biridir və rənginin mavi olması bu xüsusiyyəti daha da artırır. Ağıl-bədən əlaqəsini stimullaşdıraraq intuisiyanı gücləndirən faydalı daş insanları alkoqol, siqaret və narkotik kimi pis vərdişlərdən uzaqlaşdırır, bu mad-

dələrlə olan asılılıq azaldır. Ruhi və fiziki rahatlıq verdiyi üçün həddindən artıq əsəbi, gərgin və həyəcanlı insanlara dinclik verir.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

"Böyük qayıdış" proqramı sürətlə icra olunur

Zabuxa köçürülən ailələrə mənzillərinin açarları təqdim edilib

Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundakı "Qobu park-3" yaşayış kompleksindən Laçın rayonunun Zabux kəndinə yola salınan ilk köç karvanı ünvana çatıb. Yeni köçürülən ailələrə mənzillərinin açarlarını təqdimat mərasimi keçirilib.

Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, tədbirdə Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayən-

dəliyinin və komitənin rəsmiləri, Milli Məclisin deputatı Mahir Abbaszadə iştirak ediblər.

Ailələrə avqustun 7-də Dövlət Komitəsində keçirilən püşkatma zamanı müəyyən edilmiş mənzillərin açarları təqdim olunub. Zabuxlular hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə

olunurlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar

həmçinin torpaqlarını işğaldan qurtaran rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canla-

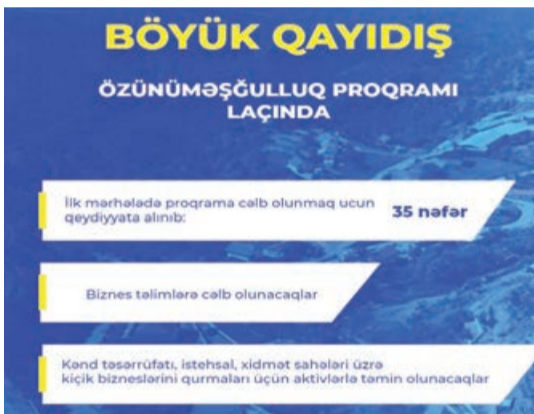
rından keçən şəhidlərimizə rəhmət, ailələrinə səbir diləyiblər.

Köçürülən ailələr Zabux kəndində yenidən tikilən evlərdə məskunlaşacaqlar. Bu mərhələdə Zabux kəndinə 20 ailə - 88 nəfər köçürülüb. Ya-xın günlərdə sakinlərin kəndə köçürülməsi davam edəcək.

Laçında özünüməşğulluq proqramının icrasına başlanılıb

"Böyük qayıdış" proqramı üzrə Laçın rayonuna köçürülən sakinlərin özünüməşğulluğuna dəstək işləri aparılır.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyinin nümayəndələrinin Laçına köçürülən ailələrə görüşləri zamanı onların özünüməşğulluq proqramında iştirak imkanları da qiymətləndirilir. Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsin-

dən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, sakinlərdən 35 nəfər ilkin mərhələdə özünüməşğulluq proqramına cəlb edilmək üçün qeydiyyatda alınıb. Həmin şəxslər üçün əvvəlcə biznes təlimləri təşkil ediləcək, iştirakçılara sahibkarlıq fəaliyyəti və müvafiq dəstək mexanizmləri barədə məlumat verəcək.

Təlimlərdən sonra proqram iştirakçıları kənd təsərrüfatı, istehsal, xidmət sahələri üzrə kiçik bizneslərin qurumları üçün aktivlərlə təmin olunacaqlar.

"Ay Laçın" - doğma və kövrək duyğularla

"Ay Laçın" xalq mahnısı bu dəfə Laçın şəhəri günündə DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzinin benefisiarı, I qrup gözəndən əlilliyi olan Rəvanə Ağamirovanın ifasında səslənib.

Öz bacarıq və istedadı ilə "Əlillik qüsur deyil!" deyəni bir daha təsdiqləyən Rəvanə mələhətli səsi ilə doğma və kövrək duyğularla aşılayan bu xalq mahnısına yeni ruh, nəfəs bəxş edib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılan həmin

mərkəz digər həssas qruplardan olanlar kimi, I qrup gözəndən əlilliyi olan Rəvanə Ağamirovanın da yaradıcı potensialının inkişafına və cəmiyyətə təmsil olunmasına mühüm dəstək verir.

Ötən il bu mərkəzə qəbul olunan Rəvanənin ifaçı-

lıq qabiliyyətinin daha da inkişaf etməsi üçün göstərilən səy və bəhrəsini verir, o, sonotdə uğurlu addımlara imza atıb.

Onun ifasında səslənən "Ay Laçın" mahnısı da bunu təsdiq edir.

Ermənistan ordusunun növbəti tərxiatının qarşısı alınıb

Avqustun 26-sı saat 13:30 radələrində Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərxiat törətmək məqsədilə Azərbaycan Ordusunun Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Havuş yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərinin qarşısında olverişli mövqelər tutmağa cəhd göstəriblər.

Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bölmələrimizin sayıqlığı nəticəsində tərxiat törətmək istəyən qarşı tərəfin fəaliyyəti dərhal dayandırılıb.

Müdafiə Nazirliyi müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət keçmək istəyənlər üçün qəbul elan edir

Azərbaycan Ordusunda müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə könlü daxil olmaq arzusunda olan vətəndaşların qəbuluna başlanılır.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, on azı ümumi orta təhsilli, qanunla müəyyən edilmiş müddətli həqiqi hərbi xidmətinə başa vurmuş 30 yaşnadək hərbi vəzifəli sentyabrın 12-dək Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində, eləcə də Gəncə və Bərdə şəhərlərində yerləşən hərbi hissələrin qorqahlarında fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edə bilərlər.

"Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının hazırlığı kursu"na qəbul olmaq üçün müraciət etmiş vətəndaşlar qəbul komissiyaları tərəfindən hərbi xidmətə yararlılıq dərəcələrinin müəyyən edilməsi məqsədilə Müdafiə Nazirliyinin müvafiq tibb müəssisələrinə göndərilirlər. Hərbi həkim komissiyalarının qərarına əsasən hərbi xidmətə yararlı hesab edilmiş şəxslər qəbul imtahanlarına buraxılırlar.

Fiziki hazırlığı, ümumi bilik səviyyəsi, düşüncə qabiliyyəti, peşə maraqları, ünsiyyət qurmaq, liderlik və qərar qəbul etmə bacarıqları, həmçinin fərdi-psixoloji və digər keyfiyyətlərinin öyrənilməsi məqsədi-

lə keçirilən imtahanları müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər kursa qəbul edilirlər.

Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran şəxslərlə üç il müddətinə bağlaşma imzaları və onlar ixtisaslarına uyğun müvafiq vəzifələrə təyin olunurlar.

Namizədlər qəbul komissiyalarına müraciət edərkən aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- kursa qəbul olunmaq barədə ərizə (qəbul komissiyasının sədrinə);
- şəxsin yazılmış tərcümeyi-hal (əlyazma ilə 1 nüsxədə, çap edilmiş 2 nüsxədə);
- xidmət (iş və ya təhsil) yerindən xahişnamə;
- təhsil haqqında sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (1 nüsxədə);
- doğum haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (1 nüsxədə);
- şəxsiyyət vəsiqəsinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (1 nüsxədə);
- nikah haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (evli olduqda, 1 nüsxədə);
- uşaqların doğum haqqında şəhadətnamələrinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surətləri (uşaq olduqda, 1 nüsxədə);

- evlər idarəsindən və ya yerli icra hakimiyyəti orqanlarından ailə tərkibi və yaşayış yeri haqqında arayış (1 nüsxədə);

- 4 ədəd rəngli fotosəkil (baş geyimsiz, ayaq, 2 ədəd 3x4 sm və 2 ədəd 4,5x6 sm ölçüdə);

- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan (dəri-zöhrəvi, vərəmə, ruhi-əsəb, narkoloji və son 5 (beş) ildə infeksiyon xəstəliklərlə bağlı müraciət edib-etməməsi barədə) arayış;

- hərbi biletin bütün vərəqlərinin notarial qaydada təsdiq olunmuş surəti (1 nüsxədə).

Sənədlərin qəbulu həyata keçiriləcək ünvanlar: Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şəfayət Mehdiyev küçəsi 76. "Qızıl Şərq" Hərbi Şəhərciyi (Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzi), Gəncə və Bərdə şəhərlərindəki hərbi hissələr.

Müraciəetmə vaxtı: 2023-cü il sentyabrın 12-dək hər gün (bazar günləri istisna olmaqla) saat 09:00-dan 18:00-dək.

Qeyd: Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətdən "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin 156-cı maddəsinin "e" bəndinə (xidməti uyğunsuzluğa görə) müvafiq olaraq ehtiyata buraxılmış hərbi qulluqçuların və məhkumluğunun ödənilməsindən asılı olmayaraq, məhkum olunmuş hərbi vəzifələrin kursa qəbul üçün müraciət etməmələri xahiş olunur.

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmatbuatçıyayını" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

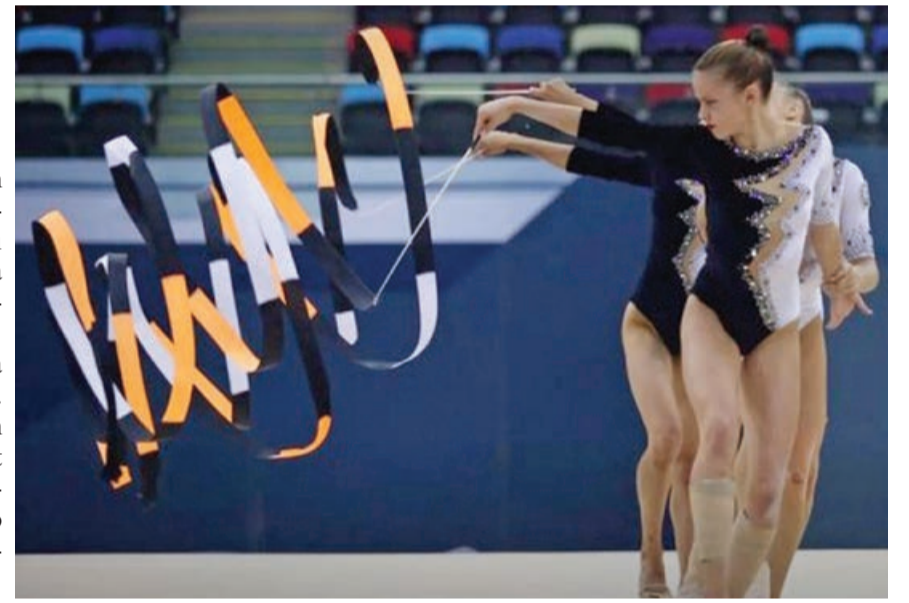

Azərbaycanın qrup hərəkətləri komandası dünya çempionatının finalına yüksəlib

İspaniyanın Valensiya şəhərində keçirilən Bədii Gimnastika üzrə 40-cı Dünya Çempionatında qrup hərəkətləri proqramında çoxnövlüklük üzrə təsnifat yarışları başa çatıb.

Azərbaycan Gimnastika Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Avropa çempionları, dünya çempionatının bürünc mükafatçıları - Güllü Ağalarzadə, Loman Əlimuradova, Kamilla Əliyeva, Zeynəb Hümətova və Yelizaveta Luzandan ibarət yığmamız finala yüksəlib.

Qrup hərəkətləri komandası üç lent və iki top hərəkətlərin icrasında həlledici mərhələyə adlayıb. Qeyd edək ki, daha əvvəl Avropa çempionatının bürünc mükafatçısı, Yay Universiadasının dördqat gümüş və bürünc medalçısı Zöhrə Ağamirova çoxnövlüklük yarışlarının nəticəsinə əsasən, 12-ci pillədə qərarlaşaraq, həm "Paris-2024" Yay Olimpiya Oyunlarına lisenziya, həm də finala vəsiqə qazanıb.

Bakıda qızıl medal qazanan atlet:

"Hər gelişimdə inkişaf edən gözəl şəhər görürəm"

"Üç yüz metr məsafəyə tufəngdən atəşəmə çox çətin növdür".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Bakıda keçirilən Atıcılıq üzrə 53-cü Dünya Çempionatında 300 metr məsafəyə tufəngdən atəşəmə yarışında qızıl medal qazanan Macarıstan atletti İştvan Peni turnirin Mətbuat xidmətinə açıqlamasında deyib.

O bildirib ki, normal tufənglərdən fərqli olaraq, onun istifadə etdiyi silahın çəkisi ağır olur: "Digər növlərlə müqayisədə çətinlik vardır. Amma hədəfin ölçüsü bir az böyük olur".

Dünya çempionu Bakıdakı yarışda qalib gəldiyi üçün xoşbəxt olduğunu söyləyib: "2018-ci ildəki dünya çempionatında gümüş, ötən il Misirdə

keçirilmiş mundialda isə bürünc medal qazanmışdım. Nəhayət, Bakıda qızıl medal mənim oldu. Artıq kolleksiyamda bir dəstə medal var".

Macarıstanlı atıcı olimpiya növü olmasına rəğmə, bu kateqoriyanı seçməsinin səbə-

hamısı mənim üçün stimül və əyləncədir".

İştvan Peni paytaxtımız və Bakı Atıcılıq Mərkəzi barədə fikirlərini bölüşüb: "Bakıya ilk dəfə 2015-ci ildə gəlmişəm. Burada alışmadığımız tək şey havanın tez-tez küləkli olmasıdır. Bu da təbii prosesdir. Çünki Bakı küləklər şəhəridir. Amma paytaxtınız və bu mərkəz çox gözəldir. Hər gelişimdə inkişaf edən gözəl şəhər görürəm. Bakı hər dəfə dəyişir. Azərbaycan Atıcılıq Federasiyasının fəaliyyətinə də toxunmaq lazımdır. Burada böyük işlər görülür. Yaradılan mərkəz sayəsində bu idman növünün inkişafı yönündə addımlar atılır. Belə yarışların təşkili bunu sübut edir".

Millimizin hücumçusu Türkiyə klublarından təklif alıb

Azərbaycan millisinin və İsvaçeranın "Qrasshopper" komandasının futbolçusu Renat Dadaşov karyerasını Türkiyədə davam etdirə bilər.

AZƏRTAC yerli mətbuata istinadən xəbər verir ki, Superliqada çıxış edən "Konqaspor", "Sivasspor" və "Qaziantep" klubları 24 yaşlı hücumçunun xidmətinə maraqlılırlar.

Hətta Sivas və Qaziantep təmsilçilərinin azərbaycanlı forvard üçün "Qrasshopper"ə təklif göndərdiyi iddia olunub.

Qeyd edək ki, Renat Dadaşov 2022-ci ilin yayından İsvaçer klubunun formasını geyinir. O, daha əvvəl Almaniyanın "Ayntraxt", "Leyptsiq", Portuqaliyanın "Eştöri", "Pasuş de Ferreira", "Tondela" və İngiltərənin "Vulverhempton" klublarının şərəfini qoruyub.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5458
Sifariş 2119

Qiyəti 40 qəpik